

**Då du förlorar
din käraste
bit för bit**

Sidan 10

**Kvinna, präst och
chef – välkomnad
eller ifrågasatt**

Sidan 4

**Valde bönehuset
framför fotbollen**

Sidan 2

NÄTVERKAR FÖR TRAFFICKINGOFFER

Sidan 8

LEDAREN: Kan vi dela tro
utan att dela åsikt? Sidan 5

INKAST: Vi behöver bevara
det finlandssvenska Sidan 3

**Lisa Enckells nya jobb är
att bli obehövlig Sidan 22**

Ny verksamhetsledare för Laestadianernas Fridsförings Förbund, LFF. **Gift med** Maria, har fått fjorton barn och 39 barnbarn. **Ser fram** emot att möta dödfödda sonen Martin i himlen.

.....

Han erbjöds ett proffskontrakt på halvtid som fotbollsspelare för Jaro. Men Per-Ole Hjulfors valde att engagera sig i bönehusen i Skutnäs och Risöhall, först som tolk, senare som söndagsskollärare och predikant. Nästa vecka tar han över som verksamhetsledare för LFF.

TEXT OCH FOTO: **JOHAN SANDBERG**

När Per-Ole Hjulfors var ung skrev Jakobstads Tidning att han var Larsmos mest lovande fotbollsjunior. Som femtonåring tog han plats i Larsmo Bollklubbs representationslag i division tre.

– Jag förstod att en karriär inom fotbollen kommer att ta hela mitt liv. Jag tycker det varken är fel eller synd att idrotta eller motionera i sunda former. Men för mig blev det en avgud, säger han.

Han föddes i en kristen familj i Jakobstad.

– Jag fick tron genom modersmjölken. Tron och söndagsskolan i Skutnäs blev en del av mitt liv och i barndomen visste jag inte om något annat.

När familjen flyttade till Larsmo kom de till ett område där det inte bodde några andra laestadianer. Han umgicks med vänner som drack alkohol.

– Men där bodde också andra kristna som jag följde med till juniorklubben. Där lärde jag mig juniorbönen som jag ber än idag.

I Larsmo kom fotbollen in i bilden.

– Med den följde resor och bastukvällar med öl och brännvin. Jag ville ju inte vara sämre än de andra. Jag gick till bönehuset under tiden så jag upplever inte att jag förnekade min tro. Det kändes inte bra när vi hade match på söndagen. När jag fått körkort ansåg jag att jag behövde ta ställning. Jag valde att söka mig till kristna kamrater.

Han biktade sig för sina vänner och fick förlåtelse i Jesu namn och blod.

– Det gav mig en frid i hjärtat. En frid som jag

VALDE BORT

har än idag.

En vinterkväll efter beslutet att lägga fotbollsskorna på hyllan mötte han lagets tränare.

– Han sade att nu är du tillräckligt gammal att göra dina egna beslut utan att höra på föräldrarna. Jag svarade att det är precis det jag gjort, jag har valt en annan väg.

Helgar vilodagen i bönehuset

Personalchefen där han arbetade var ordförande för Jaro. Han erbjöd Per-Ole Hjulfors ett kontrakt som halvtidsproffs med laget.

– Jag visste inte hur jag skulle komma ur samtalet. Jag sade att det handlar om min övertygelse att jag slutat spela. Jaha, sade han, är det frågan om det så kan vi avsluta diskussionen. Han förstod vad det betydde för han hade samtalat mycket med en av arbetsledarna som också hörde till väckelserörelsen.

Under tiden Per-Ole Hjulfors spelade fotboll ifrågasatte han aldrig sin kristna tro.

– Jag visste att man som kristen inte ska dricka sig berusad och att man ska helga vilodagen. För

mig har det alltid betytt att man går till kyrkan eller bönehuset på söndagen. Gud har gett oss en fri vilja. Min egna vilja höll på att dra mig bort från Jesus.

Han tror inte att man mister sin Gudstro om man väljer fotbollsplanen.

– Jag tror inte att det är bra för oss om idrotten får mera rum än det andliga livet. Men det är inte min sak att döma hur andra väljer.

Som barn lärde Per-Ole Hjulfors sig finska av jämnåriga som bodde i hyreshuset Masken i Jakobstad.

– Jag var 22 år gammal när det saknades en tolk i Skutnäs en söndag och gubbarna i salen föreslog mig eftersom jag kunde finska. Till en början fanns där endast en tjock finsk Biblia med gammal stil som jag läste ur. Sedan dess har jag tolkat, men numera är jag reserv.

Han var 30 år när han blev söndagsskollärare i Risöhall bönehus, 40 år när han blev predikant och nu är han 62 år när han blir verksamhetsledare för LFF.

– Jag sökte inte tjänsten, den fanns inte på min karta. Även om jag följt med platsannonserna den senaste tiden så hade jag inte tänkt en sekund på att börja jobba för LFF. Men efter att jag fått den

Per-Ole Hjulfors känner både inre och yttre kall till LFF.

IDROTTE

»Nu har fått en tjänst där jag kan bekänna min tro och predika.«

yttre kallelsen växte det fram ett så starkt inre kall som jag aldrig känt förr.

Satt på en stubbe i skogen och bad

Per-Ole Hjulfors kommer nu närmast från ett metallföretag i Larsmo där han jobbat i sex år. Tidigare var han platschef på Thermisol i Jakobstad. Efter att fabriken flyttade produktionen av EPS (styrox) till Vindala (Vimpeli) 2011 följde Hjulfors med. Under två år pendlade han mellan Larsmo och Vindala.

– Jag pendlade tills det började gå sämre i branschen och jag blev permitterad. Då gick jag ut i lingon-skogen, satte mig på en stubbe och bad om ett nytt jobb. Jag fick ett jobb inom cykelavstånd från hemmet. I maj började jag växla ner och jag har varit le-

dig någon dag i veckan. Men nu får jag växla upp tillbaka. Man kan ju inte motarbeta Guds ledning.

Den ledningen ser han tydligt i vardagen.

– Vi sjunger i en psalm att Gud ger oss mera än vad vi tänka kan.

Nu anser han att han kommit längre än vad han kom som fotbollsspelare.

– Efter att jag blev predikant har jag funderat över om jag var mera begåvad som fotbollsspelare än som predikant. Tills nu har jag tänkt jag kunde ha för-tjänat mitt levebröd som fotbollsspelare, men aldrig som predikant. Nu har fått en tjänst där jag kan bekänna min tro och predika.

Han är medveten om några av de utmaningar jobbet medför.

– Som läget i kyrkan är just nu upplever vi oss pressade. Det är som om ordet kärlek missbrukas i kyrkan. Kärleken tolkas som att man ska tolerera allt utom dem som vill hålla sig till den lutherska kyrkans bekännelseskrifter. Men jag ser en ljusglimt. Nu är konstellationen ny, vi har ny styrelse och kyrkan har en ny biskop som känner vår rörelse. Jag ser fram emot diskussioner med honom.

INKAST

FREDRIK & STEFANIE

Igenkännandets glädje

VI SOM BOR i Sverige är dagligen omgivna av personer som knappt vet vad en finlandssvensk är. Sedan vi flyttade till Göteborg har vi hastigt och lustigt förvandlats till sverigefinnar, vilket innebär att vi blir inkastade i en helt annan kontext än den vi kommer från.

Därför var det så roligt för Stefanie när hon fick en ny kollega som hade studerat vid Åbo Akademi. Medan ingen i hennes kollegium (eller Fredriks heller för den delen) har någon som helst sorts uppfattning om vilken kontext vi kommer från, fanns det i den nya kollegan ett igenkännandets glädje – de hade en gemensam historia och gemensamma bekanta, trots att de aldrig hade träffats innan. Plötsligt kändes Svenskfinland inte så fjärran.

Som så mycket annat är det först när man förlorat något som man inser vad man hade. Dessvärre är det idag allt fler finlandssvenskar som kan känna igen sig i vår saknad. De kan till och med uppleva att det finlandssvenska är hotat, på grund av att vissa politiska aktörer marginaliserar finlandssvenskars offentliga ställning, eller på grund av demografiska förändringar (bland annat flyttar fler finlandssvenskar utomlands). Snart känns kanske Svenskfinland avlägset för oss alla.

»Att vara finlandssvensk är inte ett språk, utan en upplevelse av samhörighet utifrån gemensamma erfarenheter.«

VITRORATT det finlandssvenska bör bevaras, men det är inte nödvändigtvis själva språket som är värt att bevara (trots att det onekligen också är viktigt). Det vi framför allt menar är värt att bevara är något av den igenkännandes glädje som ofta uppstår mellan finlandssvenskar. När denna glädje är en självklar del av vår vardag så tänker vi kanske inte på den. Men för oss som är i Sverige märker vi hur mycket förankringen till det finlandssvenska har format vår identitet, och hur något familjärt väcks inom oss när vi får umgås med andra finlandssvenskar.

Att vara finlandssvensk är inte ett språk, utan en upplevelse av samhörighet utifrån gemensamma erfarenheter. Därför ber vi för och lyckönskar alla de institutioner (som till exempel Kyrkpressen) och människor som arbetar med att möjliggöra att finlandssvenskar fortsättningsvis ska få mötas och uppleva glädje i mötet.

Fredrik har skrivit i Kyrkpressen i nästan fem år, och vi har skrivit tillsammans sedan förra året. Detta blir vårt sista Inkast. Tack till alla läsare och för alla uppmuntrande ord under åren.

Stefanie Sandbacka-Portin är lärare i Göteborg. Fredrik Portin är forskare och präst.

Fredrik Kass installerad som kyrkoherde i Kvevlax

På söndagen fick Kvevlax församling en efterlängtat ordinarie kyrkoherde då **Fredrik Kass** välsignades till tjänst. Tacksamhet över att Kvevlax församling äntligen fått en varaktig kyrkoherde var ett återkommande tema i många av talen på installationsfesten efter högmässan. Fredrik Kass har hunnit jobba i Kvevlax sedan början av juni.

– Det är klart att det var förknippat med en viss osäkerhet att komma hit. Vi trivdes väldigt bra och hade goda vänner i Helsingfors. Men redan nu har vi märkt att vi har en plats här och det välkomnande vi fått har varit stort och fint. Och jag har blivit väldigt imponerad över hur mycket aktivitet det finns här i Kvevlax, både bland anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare. Vi är många som är med och bär det här arbetet. Vi har olika uppdrag och sitter på olika poster. Men församlingen är vi.

För nyvigda biskopen **Bo-Göran Åstrand** var det här den första kyrkoherdeinstallationen, vilket han också lyfte fram i sitt tal på installationsfesten.

– Strax innan högmässan vände sig Fredrik mot mig och sa att jag får säga till om det är något som inte går helt enligt protokollet. Jag sa inget, men tänkte att det kanske blir han som får hålla koll på mig i stället, konstaterade Åstrand med ett leende.

NICKLAS STORBJÖRK

Fredrik Kass installerades i söndags som kyrkoherde i Kvevlax församling.

Helena Rönnberg ny kaplan i Sibbo svenska församling

Församlingsrådet i Sibbo svenska församling har enhälligt valt **Helena Rönnberg** till ny kaplan i församlingen. Rönnberg innehar för tillfället en kaplanstjänst i Kyrksläpps svenska församling och hon kommer att tillträda kaplanstjänsten i Sibbo den 1 december. Utöver Rönnberg söktes tjänsten av **Eva-Lotta Blom**, som för närvarande är församlingspastor i Agricola svenska församling. Tjänsten blev ledig efter att **Camilla Ekholm** valts till kyrkoherde i församlingen. Hon installeras i tjänst samma dag som Rönnberg tillträder, det vill säga den 1 december.

NICKLAS STORBJÖRK

Spelar ledarens

Kvinnor som leder församlingar kan få kämpa för att bli tagna på allvar. Biskop Hintikka: ”Jag har märkt att det finns situationer där mitt kön definierar mig mer än det ämbete jag representerar.”

TEXT: EMELIE WIKBLAD

31 år efter att de första kvinnorna blev prästvigda är det inte okontroversiellt att vara kvinna och präst. Färre än en tredjedel av cheferna i Finland är kvinnor. Hur är det då att vara kvinna, präst och chef i en församling? Kyrkpressen bad alla kvinnor som arbetar som kyrkoherdar i Borgå stift berätta anonymt.

Sju kyrkoherdar svarar att det inte upplevt ojämlikt bemötande.

”Jag upplever att medarbetare, förtroendevalda och församlingsmedlemmar behandlar mig så som jag föreställer mig att de också skulle behandla en manlig kyrkoherde. Jag har så här långt mest upplevt uppmuntran och stöd och att man tar mig på allvar”, svarar en.

Flera kan berätta om nöjda församlingsbor. Någon har fått positiv feedback för hur hon sköter förrättningar, en annan upplever att tröskeln för att ta kontakt med henne är låg.

”I början av min tid som präst hände det att (manliga) kolleger i stiftet kunde behandla mig kränkande. Men i församlingen har jag blivit väl bemött och även som kyrkoherde har jag fått ett sakligt och vänligt bemötande. Människor har ofta gett spontan feedback. Jag upplever att både församlingsmedlemmar och kolleger har varit respektfulla mot mig”, lyder svaret från en annan kyrkoherde.

Hon bedömer att det i allmänhet är lika utmanande att vara kyrkoherde oberoende av om du är man eller kvinna, men tillägger också att det säkert är svårare om det finns människor i församlingen som inte accepterar kvinnor som präster.

”De låtsas som om jag var luft”

De övriga fem som svarat har någon negativ upplevelse. En kyrkoherde berättar om kollekan som kallade henne ”flicka”, ett par andra har upplevt att beslutsfattare eller anställda i samfälligheten bemöter dem på ett annat sätt än en man i chefsposition.

”För det mesta har jag blivit mycket väl bemött. Men sedan finns det vissa kolleger som aldrig hälsar, de låtsas som om jag var luft. Vissa anställda tar inte mig på allvar, de verkar tycka att de inte behöver lyssna på mig. Och sedan finns det ju alltid de som önskar en manlig präst till förrättningar.”

”Jag har hört sägas att enda orsaken till att jag blev vald till kyrkoherde är att jag är kvinna. Jag har fått frågan om hur jag tänker mig att jag ska kunna vara framgångsrik i uppdraget, då kvinnor biologiskt inte är lämpade att vara ledare. Men jag har också fått ett varmt välkomnande och mycket uppmuntran.”

Kaisamari Hintikka är för tillfället den enda kvinnliga biskopen i Finlands lutherska kyrka. FOTO: KIRKON KUVAPANKKI / MIKKO HUOTARI

kön någon roll?

Behövs nya modeller för ledarskap

Esbo stifts biskop **Kaisamari Hintikka** vet att det finns de som har erfarenheter av att bemötas annorlunda för att de är kvinnor, även om hon inte stött på konkreta fall i sitt stift.

– Kyrkan är geografiskt ganska splittrad när det kommer till könsroller och hur människor förhåller sig till vår kyrkas prästämbete. I vissa områden är det kanske också kulturellt sett mer tillåtet att ifrågasätta kvinnor som präster eller i ledande roller.

Själv har biskop Hintikka inte fått direkta kommentarer, varken som präst eller som biskop. Men i samband med att hon valdes till

biskop anhöll pastor **Timo Junkkaala** om att byta stift från Esbo till Helsingfors. Till tidningen Kotimaa berättade han att en orsak var att stiftet fick en kvinna som biskop.

– När han säger att det är hans orsak, och därtill i ett ledande kyrkligt medium, så är det ett offentligt ifrågasättande.

Ofta handlar kvinnors upplevelser om subtila detaljer i kommunikationen som är svåra att peka ut, tror Hintikka. Ett par gånger har hon till exempel stött på att någon talat över hennes huvud, eller i diskussionen bemött henne på ett annat sätt än hon väntat att man skulle bemöta en biskop.

– Jag tycker det är intressant att märka att det helt klart finns situationer där mitt kön definierar mig mer än det ämbete jag representerar.

De olika synerna på vem som kan vara präst är en sida av saken.

– Men jag tycker att det också är ytterst viktigt att hålla fram diskussionen om ledarskap, säger Hintikka.

Att kyrkan har många olika slags ledare ser hon som en tillgång för hela kyrkan.

»Kanske det i vissa områden är mer tillåtet att ifrågasätta kvinnor som präster eller i ledande roller.«

– Vi har en kyrka som funderar på hur vi på bästa sätt kan förkunna det glada budskapet och leva ut det i det finländska samhället just nu – och hur vi kan göra det om fem eller tio år. Ifall här finns många olika slags människor så har vi möjlighet att många olika perspektiv i beaktande. Då har vi också bättre förutsättningar att lyckas med vår uppgift.

Hon tror att vi, för att komma ifrån gamla mallar som beskriver hurdan en ledare ska vara, behöver få se exempel och skapa nya mallar.

– Vi verkar ha etablerat ett läge där en kvinnlig biskop är lagom – vad har bidragit till det? Är det så att kvinnor inte är beredda att ta risken eller råder det en undermedveten uppfattning om hurdan en riktig ledare är?

Hintikka frågar sig hur mycket uppfattningen i vårt undermedvetna hänger samman med en traditionell bild av manlighet.

– Jag tror att det skulle vara bra också för män att diskutera det här. Då skapas utrymme för olika sätt att vara man, olika sätt att vara människa.

Hon hoppas att allt fler kvinnor är beredda att ställa sig till förfogande i olika ledaruppgifter i kyrkan.

– Det handlar också om hur vi uppmuntar unga kvinnor att söka sig till sådana yrkesbanor eller förtroendeuppgifter.

LEDARE

**NICKLAS
STORBJÖRK**

Åsikts- eller trosgemenskap?

EN BILD PÅ USA:s tidigare president George W. Bush och teve-stjärnan Ellen DeGeneres orsakade en liten mediestorm i USA häromveckan. De två satt bredvid varandra på vip-läktaren under en match i amerikansk fotboll, och på bilder som kablades ut verkade Bush och DeGeneres trivas utmärkt i varandras sällskap.

Det här såg inte Ellen DeGeneres följare på sociala medier med blida ögon på. Man undrade hur hon, som själv är lesbisk och propagatör för HBTQ-personers rättigheter, kunde sitta bredvid en man som åsikts- och värderingsmässigt står så långt från henne som George W. Bush gör.

Ellen DeGeneres bemötte kritiken några dagar senare i sin egen teve-show, där hon försvarade vänskapen med den förra presidenten. "Jag är vän med George W. Bush. Och faktum är att jag har många vänner som inte tycker lika som jag gör. Bara för att jag inte håller med någon om allt det den tycker betyder inte att jag inte kommer att vara vän med personen i fråga."

Den här diskussionen är symptomatisk för den tid vi lever i. Åsiktsklyftorna verkar bli djupare och djupare, och man bygger gärna murar mot människor som tycker annorlunda. De här tendenserna finns också i kristenheten. Vi behöver inte gå längre än till vår egen evangelisk-lutherska kyrka för att hitta åsiktsklyftor som riskerar att orsaka ytterligare splittring.

»Vi måste klara av att vara överens om att vi inte är överens om allt.«

SKA KYRKAN VARA en åsiktsgemenskap eller en trosgemenskap? Påven Franciskus konstaterade vid en presskonferens i sommar att ekuumenik inte handlar om att diskutera tills man är överens utan om att vandra tillsammans. Han betonade samtidigt handlingens snarare än teologins ekuumenik, och lyfte fram vikten av att tjäna tillsammans i arbetet för de fattiga, sjuka och marginaliserade. Det här kan vara bra att komma ihåg i en tid när åsikter duggar tätt och ytterligare splittring hotar en redan sargad kyrka. Kanske vi också inom kyrkan måste bli bättre på att hantera och acceptera åsiktsskillnader.

Positiva tecken går i alla fall att hitta. Per-Ole Hjulfors, som är ny verksamhetsledare för LFF, konstaterar i intervjun på föregående uppslag att laestadianerna för tillfället upplever sig pressade i kyrkan. Men han avslutar med att säga att han ser fram mot att träffa och diskutera med den nya biskopen. Det inger hopp. Vi måste klara av att diskutera. Och vi måste klara av att vara överens om att vi inte är överens om allt.

Nicklas Storbjörk är redaktör på Kyrkpressen.

Martina Harms-Aalto, Patrik Hagman och Ulla-Maj Wideroos kandiderar för valmansföreningen "En kyrka för alla". FOTO: ARKIV/SOFIA TORVALDS/JOHAN SANDBERG

Tunga namn på unik kandidatlista

Martina Harms-Aalto, Patrik Hagman och Ulla-Maj Wideroos. Det är några av de tunga namn som finns med bland kandidaterna i nybildade valmansföreningen "En kyrka för alla". Valmansföreningens målsättning är att samla kandidater över prostgränserna i valen till kyrkomötet och stiftsfullmäktige.

TEXT: NICKLAS STORBJÖRK

– I år uppställs för första gången i valet av lekmannaombud en samlingslista med kandidater från alla prosterier. Listan "En kyrka för alla" vill företräda den breda huvudfåran i kyrkan, skriver företrädare för listan i ett pressmeddelande.

Valet till kyrkomötet och stiftsfullmäktige för de kommande fyra åren sker den 11 februari 2020.

– I Borgå stift har kandidatlistorna hittills bildats på regional bas. Problemet med regionala listor i ett proportionellt val är att en röst i praktiken kan leda till inval av en kandidat vars åsikt väljaren inte delar, säger Max Mannola, ombud för valmansföreningen "En kyrka för alla".

– Därför hoppas vi att valet också i Borgå stift sker mellan listor som berättar vad man står för, på samma sätt som i de övriga stiftet.

I sitt pressmeddelande skriver "En kyrka för alla" att man ännu finslipar sitt program. Man vill verka för att kyrkan ska välkomna alla att delta i verksamheten och påverka beslutsfattandet med hjälp av smidigare strukturer och mindre byråkrati. Valmansföreningens kandidater vill försvara jämställdhet och motverka all marginalisering av kvinn-

liga präster. Man vill också arbeta för en lösning som tillåter kyrkvigsel av samkönade par och vill också att alla ska respektera varandra som kristna trots olika åsikter i denna fråga.

Tunga namn

– Ett problem har varit att Borgå stift är så geografiskt vidsträckt att det är svårt att samlas till ett nomineringsmöte för hela stiftet. Därför har kandidaterna kontaktats och uppställts per telefon och e-post, säger Mannola.

I Österbotten ställer Olav Jern, Annette Kronholm-Cederberg och Ulla-Maj Wideroos upp på listan. Åboländska kandidater är Patrik Hagman och Tanja Holm av vilka Hagman suttit i kyrkomötet de senaste fyra åren. I Nyland kandiderar Mia Aitokari, Jona Gränlund, Martina Harms-Aalto och Frank Lindholm. Valmansföreningen söker fortfarande fler kandidater för valet av stiftsfullmäktige.

Röstberättigade i valet av lekmanamedlemmar av stiftsfullmäktige och lekmannaombud till kyrkomötet är lekmanamedlemmarna av kyrkofullmäktige eller av församlingsråden och gemensamma kyrkofullmäktige.

"Som att

Hon fick höra att hon har ett kall, men det kändes inte så. "Jag hade en längtan, men jag vågade inte lyssna på den." För en vecka sedan blev Maria Leppäkari den första kvinnan i ett lokalt kristet samfund i Jerusalem som vigdes till präst.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Maria Leppäkari, ursprungligen från Karleby och idag bosatt i Jerusalem och i Pargas, studerade i tiden teologi i Åbo. Idag är hon präst i Evangelical Lutheran Church in Jordan and the Holy Land.

– När man sätter det i ett historiskt perspektiv blir man nästan lite rädd, berättar hon via Skype en vecka efter prästvigningen.

Hon hade fått frågan i över fyra års tid, bland annat från kyrkans emeritusbiskop **Munib Younan**: Maria, ska du inte låta dig bli prästvigd?

– Och jag sa: Nejnejnejnej, det är inte min grej. Men i våras dök frågan upp igen.

Den här gången var det biskop **Ibrahim Azar** som ställde den. Han har under det senaste året jobbat mycket med kvinnorna i församlingen och lyft upp frågan med prästvigning. Den är aktuell också för att hans dotter studerar teologi och ska bli färdig om ett par år.

– Alla internationella aktörer här i stan har ögonen på henne, och jag tycker man sätter ganska mycket press på henne, som ung kvinna. Man vet ju inte om Gud kallar en till det jobbet eller inte.

Maria Leppäkari och biskopen pratade mycket om det här.

– Så råkade det sig så att jag i våras hade en kvällsandakt i Betlehem. Då kom en av de lokala prästerna till mig och sa: "Maria, obviously you have a calling." (Maria, det är uppenbart att du har ett kall.) Och jag sa: Du får inte säga så där!

När hon berättar om den stunden får hon fortfarande tåror i ögonen.

– Så jag fick rannsaka mig själv och tänka att kanske jag inte får vara egoistisk nu. Kanske jag måste tänka på det externa kallet också. Jag tar prästämbetet på stort allvar.

Hon talade med sin man, hon talade med sin mamma, och med sin syster **Marith**, som också är präst.

– Så tänkte jag att om Gud kallar mig till ämbetet i Jerusalem kan jag inte bara säga nej.

Men kände du att det fanns en gnista av ett kall också i din egen själ?

– En vän och kollega frågade samma sak, och jag skrev i ett mejl till henne att det är som att ha en dold talang som slår ut i blom. En längtan som jag egentligen inte vetat om eller förstått att finns där. Plötsligt är jag som på scen i någon talangshow – och har den här förmågan som jag inte visste jag hade, och samti-

En strålende glad Maria Leppäkari efter prästvigningen. FOTO: BEN GRAY

»Jag har ett gig på Olivberget!«

ha en dold talang”

dig lider jag av scenskräck!

En längtan du inte vågat bejaka?

– Precis. Jag har trängt undan den, inte vågat lyssna, alltid sagt nej. Och nu är vi här!

En vecka efter prästvigningen gick hon med prästkragen på sig runt i gamla stan i Jerusalem. Hon gjorde en pilgrimsvandring och tände ljus i kyrkan för sina kära döda.

– Jag har ju varit här i tjugo år, och det var ett nytt Jerusalem som jag såg. Jag hörde affärsmännen i kristna kvarteret viska på arabiska ”Azzisa Palestina” när jag gick förbi: ”Palestinska prästen.”

Än har hon inte haft förrättningar, men hon delade ut nattvard under sin prästvigning.

– Det var lite speciellt, för det brukar man inte göra, men för att jag var den första kvinnan som vigdes i församlingen ville biskopen understryka ämbetet.

– Men jag har ett gig på Olivberget inbokad! Jag ska predika och ha nattvardsmässa i den lokala församlingen där i november. För övrigt jobbar jag fortfarande heltid som direktor vid Svenska teologiska institutet. Med skillnaden att jag får förvalta ord och sakrament i Guds världsvida kyrka.

Maria Leppäkari delade ut nattvard under prästvigningen. Det var en viktig symbolhandling. FOTO: BEN GRAY

Tror du att det blir jobbigt att vara kvinnlig präst i Jerusalem?

– Staden präglas ju av patriarkala strukturer av helt av annan kaliber än man kan föreställa sig därhemma. Därför tycker jag också att det är en del av kallelsen att vi tar den här diskussionen nu, så behöver vi inte fundera kring de här frågorna i framtiden.

Är du orolig?

– Nej. Idag på min pilgrimsvandring mötte jag en amerikansk dam som frågade om jag är nunna eller präst. Jag svarade att jag är präst och hon tyckte inte alls om det. Hon sa att kvinnan inte ska vara präst, det är mannens uppgift. Jag sa att mitt kall är ett kall från Gud och att hon får tycka som hon vill, men att det är ett faktum att Gud kallar både män och kvinnor till ämbetet. Så är det i min kyrka, kanske det är på ett annat sätt i hennes kyrka. Sedan önskade jag henne Guds välsignelse.

Människohandelsoffer finns även i Österbotten. Men exakt var de finns är svårt att säga. Det är uppgifter som Elpidas ordförande Catarina Mikkonen fått.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

MÄNNISKOHAN ÄR NÄRA OSS

Offren i vår närhet kommer från olika länder, bland annat från Östeuropa och Thailand, säger hon.

– Vem som helst kan bli utsatt för människohandel – även man själv om man råkar vara på fel ställe, i ett land där man är försvarslös och inte kan språket.

Hon säger att det är viktigt att bli medveten om vad det egentligen handlar om och vad man ska hålla upp ögonen för.

– Köper man sex av en prostituerad i någon

snuskig lokal och kvinnan är undernärmd borde man som kund börja undra om allt står rätt till.

Catarina Mikkonen är ordförande för föreningen Elpida. Det är grekiska och betyder hopp.

Elpida stöder människor som är utsatta för människohandel. Nu senast var föreningen aktuell i fallet med nigerianskan Itohan som efter många om och men fick uppehållstillstånd i Finland.

– Itohan är fortfarande kvar i Kristinestad.

»Deras berättelser är tuffa.«

Hon är på väg att flytta därifrån, men vart vet jag inte.

Catarina Mikkonen fick upp ögonen för människohandeln redan som tonåring. Men på allvar mötte hon problemet för fem år sedan i metodistförsamlingen i Kristinestad. Det började med att de blev vänner med nigerianer som sökt upp församlingen fick negativa besked på sina ansökningar om asyl.

– Deras berättelser är tuffa. Det förvandlade mig när jag läste den torra myndighetstext-

två år sedan registrerades föreningen och idag har man knappt femtio medlemmar.

– De första kvinnorna blev utvisade inom en månad. Jag var med när polisen hämtade en av dem. Det var fruktansvärt.

Idag stöder föreningen två kvinnor som blivit utvisade till Nigeria ekonomiskt. Båge har studerat till frisörskor och en av dem har nyligen blivit klar. Även om de är tillbaka i sitt hemland är de inte i trygghet där. De gömmer sig.

– Deras madam och hela nätverket finns kvar där. En av dem har lyckats ta sig bort från Benin City som är det stora centret för människohandel.

Kontakter i Italien

Föreningen har också lyckats skapa kontakter bland annat i Italien.

– Tack vare att vi hade nigerianska kontakter som vi kunde samarbeta med har vi byggt upp ett nätverk som vi har stöd och hjälp av i Italien. Vi kan sätta de kvinnor som återvänder eller utvisas dit i kontakt med nätverket.

Att hjälpa dem som är utsatta medför också kostnader. Det är inte lätt att få ihop pengarna.

– Det är många gånger som vi fattat beslut som fått konsekvensen att vi blivit utan pengar och undrat vad vi ska göra nu. Men sen kommer det nya pengar.

Elpida håller på att söka penninginsamlingslov.

– Det borde vara fixat inom ett drygt halvår. Vi har också ordnat välgörenhetskonserter och tagit hand om serveringar.

Föreningen har även fått en kollekt från församlingar i Borgå stift. För de medlen finansierade de barnpassning åt asylsökande kvinnor så att de kunde delta i en kurs i svenska.

Vad kan man göra rent konkret för att hjälpa offren?

– Var och en kan vara en länk i en kedja och göra det lilla man kan. Så ser jag också min egen roll. Som enskild kan man aldrig fylla de stora behoven som kvinnorna har. Men man kan göra en liten bit, ringa ett samtal och koppla ihop någon, ge en slant eller göra något i stället för att dra sig undan.

Kvinnorna har varit med om tuffa saker. Man ser det inte utåt på en människa.

– Det är väldigt sällan kvinnorna vill prata om vad de varit med om. Det är för traumatiskt för dem. Det finns också mycket skam kring sexhandel och tvångsprostitution. Den som bär på trauma försöker vanligtvis leva ett normalt liv.

Med små steg kan de övervinna traumat.

– En kvinna fick efter många om och men uppehållstillstånd. Hon kunde läsa bara hjälpligt. Hon kunde italienska, ett språk som för henne var kopplat till trauma. Men när hon kom i en situation där hon fick tolka från italienska åt oss som inte kunde det hände det

något i kvinnan. Det var fantastiskt att se hur hon växte. Det var ett litet steg, en länk, i rätt riktning.

Kristen värdegrund

De flesta kvinnorna från Nigeria som Elpida kommit i kontakt med i Kristinestad är kristna. Men deras tro spelar ingen roll för föreningen.

– Det står i våra stadgar att vi har en kristen värdegrund. Det hela började också med att vi träffade kvinnorna i församlingssammanhang. Men man får fritt ha en personlig tro utan att den ifrågasätts. Vi samarbetar också med alla organisationer som stöder samma målsättning som vi har. Tack vare våra nätverk i Italien finns det en möjlighet att vara någon sorts förenande länk.

Hon ser nätverken som en Guds gåva.

– Han har gett nätverken. Man är så pass liten på jorden på egen hand.

De samarbetar också gärna med polisen i Finland.

– Men det gör vi endast på kvinnans villkor.

Efter att A-studion gjort ett inslag om de utsatta kvinnorna har flera tagit kontakt med föreningen.

– Om man är intresserad av att verka för offren genom Elpida så är man välkommen.

Gjort språkresa

Även om det började i Kristinestad så har Catarina Mikkonen med familj nyligen flyttat till Vasa på grund av sonens skolgång.

– Det öppnade sig med jobb för både mig och min man.

Hon fick jobb i Hietalahden koulu som lärare.

– Jag har gjort en språkresa. Om någon medan jag studerade hade sagt åt mig att jag kommer att jobba på finska hade jag skrattat åt dem. När vi bodde i Helsingfors var det inte

svårt att få lärarjobb på svenska, men när vi flyttade tillbaka till Österbotten för sju år sedan växte lärarjobben inte på träd. Jag började som vikarierande finskalärare i Kristinestad. Sen sökte jag och fick jobb i Kauhajoki. Där fick jag in min fot och sen gjorde jag det högsta språkprovet i finska så nu är jag fullt behörig lärare på båda språken.

Hemma talar hon Kristinestadsdialekt med barnen och finska med sin man Juha.

Grunden till sin kristna tro fick hon som barn.

– Jag blev skjutsad till söndagsskola och junior och fick lära mig att be aftonbön. Det första personliga ställningstagandet tog jag som tioåring. Jag minns jag såg upp till den ena ledaren i junior. Jag har en minnesbild av att vi satt vid bordet och bad juniorbönen och att jag blev väldigt glad efteråt. Sedan var Ungdomens kyrkodagar och olika förbönstillfällen viktiga för mig. Och i Studentmissionen befästes tron.

DELN

ten och hade en kvinna som hade genomlevt det texten handlade om framför mig. I hennes papper stod det att blev utsatt för gruppvaldtäkt då hon vägrat fortsätta som tvångsprostituerad. Så tände de eld på hennes kläder och släckte elden först då hon lovat fortsätta. Hon hade fortfarande ärr på kroppen efter händelsen. Då insåg jag att det här är för mycket för en person att hantera. Där började det för mig.

Elpida började som ett inofficiellt team. För

Hennes stora kärlek försvinner, bit för bit, in i minnessjukdomens dimma. De lever i ett vidöppet nu. De lever i ett Getsemane. Hon lever allt närmare Gud.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

EKORREN BLEV EN SKÖLDPADDA

De var två forskare som träffades i samband med heliga Birgittas jubileumsår 2003. Lars Bergquist var trettio år äldre än Carina Nynäs.

– Vi visste att vi kommit fram till den människa vi väntat på och sökt. Det var självklart, säger hon.

När de flyttade ihop var han åttio och hon femtio. Hennes vänner frågade försiktigt: Är du beredd att sköta om honom? Och hon svarade att hon tänkt igenom det och var beredd. Hennes bror kämpade med en svår hjärnskada i tio år efter en olycka, och hon följde med hans kamp.

– Då märkte jag att i sådana situationer flyr människor. Jag bestämde att inte bli ensomflyr. Vid det här laget har jag följt många till döden i så svåra sjukdomar att hur Lars sjukdom än utvecklas kommer han aldrig att komma ens i närheten av vad jag sett under de senaste åren.

När Lars fick diagnosen Alzheimers sjukdom och begynnande pannlobsdemens för fem år sedan var det han själv som insåg att någonting var fel. De hade skrivit en bok om Carl von Linné tillsammans, och var utmattade av arbetet.

– Han reagerade på att han rent kognitivt inte var stark och klar som förut. Han kunde inte koncentrera sig på texter som han läste, eller tänka på samma sätt som tidigare.

Han blev tystare, mer depressiv. Han hade alltid skrivit dagbok, men nu slutade han skriva.

Den glada ekorren

Carina Nynäs blev inte upprörd över diagnosen. Hon tänkte: Jaha, så är vi här då. Vad ska vi göra nu?

– Men Lars blev deprimerad. Efter en månad med bromsmedicinen märkte vi av en förbättring, hans energi och livsglädje kom tillbaka.

ka. I ett halvår hade jag saknat min egen glada ekorre.

Man behöver inte se på Alzheimer som världens katastrofläge. Det kan finnas en vacker tid innan sjukdomen tar överhand. De har haft fem bra år, fem år av resor och konserter och teater och bio och besök av vänner. Men nu krymper deras värld långsamt.

– Jag har aldrig varit en särskilt social person. I min ålder orkar jag också ganska bra. Men jag tänker på dem som är 20–30 år äldre än jag och dessutom kanske har sitt livselixir i det sociala. För dem är det riktigt jobbigt. Också den fysiska vården är tung.

Hon är med i flera Facebook-grupper för anhöriga till personer med minnessjukdomar och betonar hur oerhört viktigt det är att ha andra att tala med.

– Jag har insett att vår situation på sätt och vis är en lyxsituation. De flesta anhörigvårdare är mellan sjuttio och nittio år. Det finns ju också äktenskap som varit dåliga eller rent av döda länge, man har kanske bara haft barn och barnbarn som gemensamt kitt. Och sedan kommer det här. Då måste sjukdomen bli en verkligt tung börda.

En annan skillnad är att hon, vid sextio, kan räkna med att ha lite olevt liv framför sig.

– Jag kan ju ha böcker kvar att skriva, resor att åka på. Men många som vårdar någon vet att de själva är på slutrakan i sitt eget liv. De kämpar med den psykiska belastning som det innebär att ta hand om den minnessjuka dygnet runt och rädslan att ”så här kan mitt liv se ut om fem–tio år”. Det är en oerhörd psykisk press och kan skapa stark ångest.

Minnesproblemen är ändå inte alltid det svåraste. Det känns ofta sorgligare att se den man älskar tyna bort och allt mer försvinna in i sig själv. Som anhörigvårdare ska man inte ensam

Lars Bergquist är en svensk författare och diplomat. Han har varit ambassadör i Peking och vid den Heliga stolen. Han är expert på Swedenborg.

Carina Nynäs är en finlandssvensk författare och forskare. Hon har skrivit om och forskat i bland annat heliga Birgitta, Carl von Linné och finlandssvensk poesi.

Genast när Carina Nynäs och Lars Bergquist träffades visste de att de hittat den de sökt.

ta hand om allt. Sakta förvandlas man också till sjuksköterska och själasörjare. Det säger sig självt att den sjuke då och då brottas med tankar om alltings meningslöshet och också vill dö.

– Då gäller det att köra ut Predikaren ur vardagen och ur ingenting varje dag skapa livs- mening, glädje och kärlek. Det får man oftast göra ensam. Minnessjukdomarna bryter ju sakta men säkert ner en människas egen initiativkraft.

Hon har insett att systemet inte är hållbart. Människor ska vårda sina anhöriga för den futtiga summan 399,91 euro per månad – och det är skattepliktig inkomst. Framtidens vårdssystem måste på allvar uppvärdera de närståendes insatser som en tredje hörnsten bland hemvård och äldreomsorg.

– Många minnessjuka vandrar oroligt om näterna, och då får de anhöriga inte sova själva. Har du svår sömnbrist och depression eller är utmattad – inte blir du ju frisk av att din partner får intervallvård och du får vila upp dig i en vecka. Det här systemet gränsar redan till en katastrof, om några decennier kommer en kollaps. Jag tror nämligen inte att dagens unga generationer framöver gör det vi nu gör för den summan.

Men själen finns ju kvar

Hon skulle vilja radera ut ordet ”demens” urspråket. *Demens* är latin och betyder ”inget sinne”, också synonymt med ingen själ, inget förstånd.

– Det ordet vill jag bara använda om människor som faktiskt förlorat sin kärlek och sin empati, människorsom är hatiska och egoistiska, förkrympta i sitt inre. Också om man förlorar sig själv mer och mer, sin personlighet, sitt språk – så finns ju ändå själen, sinnet med tankar, och en del av förmågan att förstå kvar.

I kommunikationen med en minnessjuk måste man lära sig lyhört lyssnande.

– Man får ställa in hörseln på en annan våglängd och försöka förstå ”glömskespråket”. Det är inte omöjligt, men det kräver att man arbetar med sin irritation inför att samma frågor ständigt återkommer, och att man förstår rädslan och oron som kan ta sig svårtolkade uttryck.

Hennes och Lars relation har förändrats. Numera känner hon sig som hans skyddsängel.

– Någonstans så känner jag en oerhörd stolthet över att vår kärlek hittills klarat av det här. Han säger ju fortfarande varje dag hur mycket han älskar mig och hur viktig jag är för honom, hur nöjd och glad han är över vårt liv. Han har en personlighet som är både glädje och tacksam-

het och ödmjukhet och förnöjsamhet. Många minnessjuka kan bli aggressiva, men det är en myt att aggressioner ingår i sjukdomen för alla.

Men det är svårare än förr. Lars hörsel är sämre, han går dåligt och har svårt att hänga med i filmer. Ibland har han lätta ”hallucinationer”: ofta en kombination av drömmar, minnen och någonting han sett på teve.

– Jag märker på mig själv och de människor jag har kontakt med i Facebook-grupperna att vi har så omänskligt höga krav på oss själva. Spelar det så stor roll om man blir irriterad ibland? Om tio minuter faller det ju bort ur minnet.

Men när det gäller kritik försöker hon hålla tyst, för kritik är den minnessjuka väldigt känslig för.

– För de allra flesta är det här – om vi ska ta till religiösa termer – en livssituation som liknar ett tidsmässigt gränslöst Getsemane. Du vet att du förlorar den andra bit för bit, och du tvingas följa med döendets process, ofta i årtal. Vi har nästan inga berättelser om det mångåriga och oåterkalleliga lidandet i kristendomen. Vi måste bli bättre på att bejaka och berätta om lidandet – utan att hoppa över till religiösa floskler eller förenklad tröst.

»Spelar det så stor roll om man blir irriterad ibland?«

Vilken bit av Lars saknar du mest?

– Den lyckliga ekornen som kom springande, det var liksom ett stort ljus som lyste kring honom! Allt det är delvis borta nu. Han har blivit en sköldpadda i stället. Men det är ju inget fel på sköldpaddor!

Bristen på stöd är svårast.

– Att vårda svårt sjuka innebär oftast en inre ensamhet. För ett år sedan förlorade jag två av mina närmaste. Samtidigt lever jag med att jag förlorar Lars – och försöker bli klar med en doktorsavhandling. Det har varit ett av de tyngsta åren i mitt liv. Lars kommer ju inte ihåg att jag levt i den här sorgen. Man kan inte visa sin egen sorg eller trötthet när man ska finnas till för att skapa livsmening åt en svårt sjuk människa.

”Det är du och jag Gud”, tänker hon nu.

– Det är en ofattbar, obeskrivbar nåd att få energin från själva livets, kärlekens och kreativitetens ursprungskälla. Jag skulle ha gått under utan Gud det senaste året. Allt är ju ett enda, långt avklädande. Till slut står vi nakna inför Gud. Till slut ska vi ta avsked av oss själva. Det är ett slags befrielse att inte längre kämpa emot, utan försöka leva i följsamhet och försoning. Då märker man kanske som mest vem och vad Gud är.

ROBERT LEMBERG

Handlar moral om regler?

VAD HANDLAR MORAL och etik egentligen om? Det är att leva rätt, kan vi svara. Men vad är rätt? Ja, men det finns ju regler för vad som är rätt och vad som är fel! Och reglerna, varifrån kommer de? Från Bibeln, svarar många. Och så blir Bibeln en uppsättning regler för rätt och fel. Vi kan hänvisa till kapitel och bibelvers, så som juristen hänvisar till kapitel och paragraf i lagboken.

Som ung var jag på ett nordiskt ungdomsläger i Norge. Jag blev chockad över speciellt de danska ungdomarna där. De rökte ju som borstbindare! Och jag som just hade lärt mig att rökning var synd, förutom dryckenskap, sex och dans förstås. Vandrande skorstenar, tyckte jag. Hur kan de kalla sig kristna? Först senare i livet insåg jag att de moraliska reglerna kan vara olika i olika sammanhang och länder.

»Den som följer regler tar inte stort ansvar: "Jag gör bara som det står."«

DEN JUDISKA TRON räknar med 613 bud i Torah. Av buden är 248 positiva "du skall", och 365 negativa "du skall inte". Där ges livets ramar. Men det är ändå många bud att hålla reda på. Därför funderade de skriftlärda redan på Jesus tid, om det fanns något bud som var större än de andra och som håller samman buden. I en diskussion med de skriftlärda formulerar Jesus den sammanfattning som kallas "det dubbla kärleksbudet", att älska Gud över allting och vår nästa som oss själva.

Den som följer regler tar inte stort ansvar: "Jag gör bara som det står". Men den som älskar Gud över allting och sin nästa som sig själv, tar en risk. För hur ska vi säkert veta att vi gör rätt? Det blir helt enkelt så, att vårt sätt att leva och förhålla oss blir vårt svar – vårt ansvar – på kärlekens utmaning. "Älska och gör vad du vill", sade kyrkofader Augustinus.

Robert Lemberg är teologie doktor och kaplan i Agricola svenska församling. **I dag** hoppas han på mindre polariserade och ytliga debatter i vår kyrka. **Hans tips** är att söka sig bortom åsikter och slagord.

SÖNDAG 20.10.2019, Nittonde söndagen efter pingst

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

har temat **Det dubbla kärleksbudet**. Det här budet är en sammanfattning av lagens kärna. Den som älskar Gud över allt och sin nästa som sig själv uppfyller de krav som lagen ställer.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN
5 Mos. 6:4–9

ANDRA LÄSNINGEN
1 Kor. 1:4–9

EVANGELIUM
Matt. 22:34–40

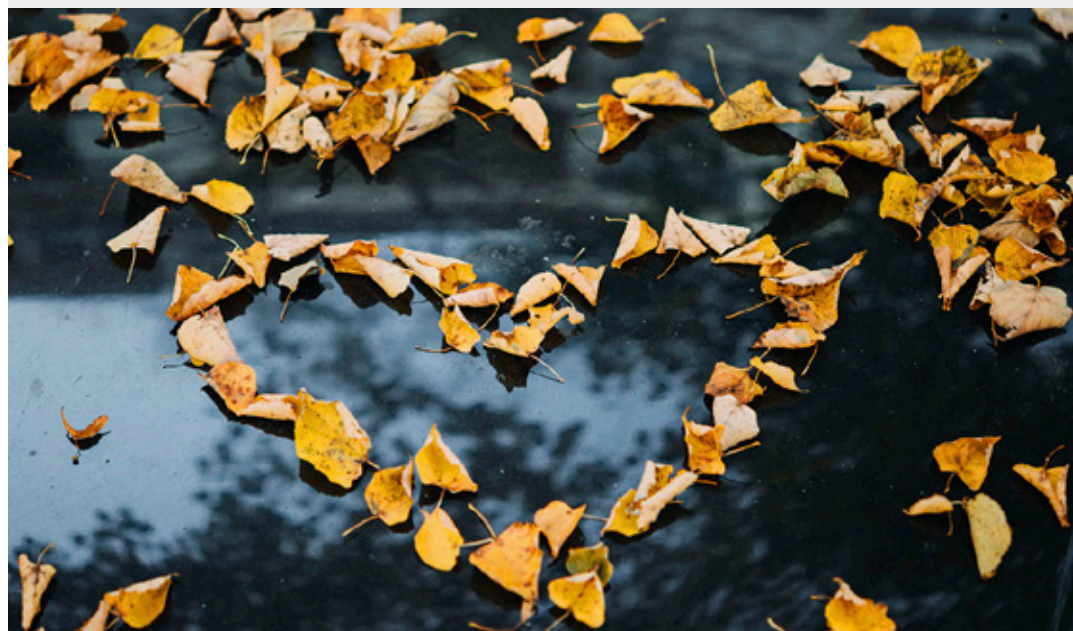
"På dessa båda bud vilar hela lagen och profeterna."

Läs mera i
Matt. 22:34–40.

Psalmförslag

417, 419, 467, 471

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

Herre, gör mig till en människa som håller sig till dig och är barmhärtig mot sin medmänniska.

Bönen är skriven av Robert Lemberg. Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter

SÖNDAG 27.10.2019, Tjugonde söndagen efter pingst

Nästa söndag

handlar om kampen mellan tro och tvivel. Medan Jesus levde var det många som tvivlade på eller irriterades av honom. De förnekade hans gudomlighet och kallade honom uppvigglare. Också för en kristen människa är dragkampen mellan att tro och inte tro bekant. Temat är **Tro och otro**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN
1 Mos. 15:1–6

ANDRA LÄSNINGEN
Rom. 4:16–25

EVANGELIUM
Mark. 2:1–12

"Vilket är lättast, att säga till den lame: Dina synder är förlåtna, eller att säga: Stig upp, ta din bädd och gå?"

Läs mera i
Mark. 2:1–12.

Psalmförslag

898, 901, 913, 907

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

Skicka era kyrkliga annonser till: annons@kyrkpressen.fi

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

#delaljus

Dagarna blir mörkare, men när timmarna med dagsljus blir allt färre vill kyrkan ta fasta på att vi kan dela ljus och hopp med varandra.

Kampanjen #delaljus lyfter fram betydelsen av att se och stöda varandra. Alla intresserade kan delta, till exempel genom att visa omsorg i vardagen eller lägga upp bilder på sociala medier under hashtaggen #delaljus.

– Vi vill påminna människor om att dela ljus med varandra, till exempel genom att stanna upp och fråga hur någon mår. Det behöver inte handla om stora saker, säger **Sara Grönqvist** som är sakkunnig inom själavård vid Kyrkostyrelsen.

Läs mer på kyrkpressen.fi.

DOMPROSTERIET

AGRICOLA

Högmässor med kyrkkaffe

sö 20.10 kl. 10: i Liljendal kyrka, RL, JE

sö 20.10 kl. 13: i Pernå kyrka, RL, JE

sö 20.10 kl. 16: i Andreaskapellet, MS, Paula Jokinen

sö 27.10 kl. 10: i Lapträsk kyrka, RL, JE

sö 27.10 kl. 13: i Lovisa kyrka, MS, JE, DK

sö 27.10 kl. 16: i Strömfors kyrka, KafH, VT, AMK

För barn och familj

måndagar kl. 9.30: Krubban i Lovisa församlingshem, Lilla salen

torsdagar kl. 9.30: Krubban i Liljendal prästgård

torsdagar kl. 13.15–16: Klubbis för åk 5–6 i Tikva, Lovisa

fredagar kl. 9: Krubban tillsammans med Treffis i Forsby, Agricolahallen

fredagar kl. 9.30: Krubban i Annagården

må 28.10 kl. 9.30: Krubban i Isnäs Solbacka

För ungdomar

måndagar kl. 18–20.30: Ungdomskväll i Liljendal prästgård

torsdagar kl. 18–20.30: Ungdomskväll i Tikva, Lovisa

fredagar kl. 18–21: Ungdomskväll i Pernå prästgård

För vuxna

tisdagar kl. 11–13: En euros café i Lovisa församlingshem, stora salen

torsdagar kl. 8.30: Morgonkaffe i Hol-

ken, Alexandersgatan 11

må 21.10 kl. 10: Café Prästis i Liljendals prästgård

to 24.10 kl. 12: Sarfsalö pensionärskrets i Byagården

to 24.10 kl. 18: Mammamiddag, Lovisa församlingshem. Middag och umgänge

för småbarnsmammor. Kom till färdigt dukat bord! 10€, anmälan senast

23.10 www.agricolalovisa.fi

to 24.10 kl. 18.30: Symbolvandring i Pernå kyrka. Kaffeservering

fr 25.10 kl. 10: Café Mikaelstugan i Forsby

lö 26.10 kl. 14: Allt du vill veta om Bibeln med Erik Vikström i Lovisa församlingshem. Du kan på förhand skicka

in dina frågor till agricolaforsamling@evl.fi. Kaffe med dopp

må 28.10 kl. 13: Klubin goes senior

Pernå prästgården

Musik

onsdagar kl. 14.15 och 15.15:

Barnklängen övar i Lapträsk församlingshem

torsdagar kl. 14.30–15: Sångstund i Ligan i Lovisa församlingshem, öppen för alla i åk 0–6

torsdagar kl. 18: Agricolakören övar i Annagården, Kyrkvägen 14, Andersby

Övrig verksamhet

må 21.10 kl. 14.30: Bisagruppen i Vesperhemmet, Lovisa. Lukas 19. Stig Frisk

Krattningsstarko på gravgårdarna i

Lapträsk 21–22.10: Samling kl. 9 vid kyrkan, mat i församlingshemmet

På kommande:

fr 1.11 kl. 18: Aftonmusik i Lovisa gravkapell, Ruotsinpyhtään kirkon kuoro

(Strömfors kyrkas kör), Pirjo Laine, VT, JE

lö 2.11 kl. 13: Parentationsmässan i Lo-

visa kyrka, RL, KafH, ELB, SL, JE, VT,

CWR, KÅ

lö 2.11 kl. 18: Allhelgonadagens musikandakt i Lapträsk kapell. ELB, JE, VT,

CWR

lö 9.11 kl. 15: Vi får säga pappa – En nattvardsmässa på barnens språk i Lil-

jendal kyrka, MS, VT, LH, JS, PW, AMK,

Barnklängen, Diskanten, konfirmander

BORGÅ

Sö 20.10 kl. 10: Gudstjänst i Emsalö kapell, Eisentraut-Söderström, Helenelund

kl. 12.15: Högmässa i Domkyrkan, Ståhlberg, Apostolidou, Söderström,

Marianne Kulps gudstjänstgrupp

ca kl. 13.45: Missionslunch i Finska församlingshemmet, Lundag. 5. Meny:

Ugnsfisk, mos, ugnsrödbetor, ugnsäp-

pel, vaniljsås, kaffe, te. Pris: 12 €, 8 €

(12–5 år), 5 €.

AGRICOLA

Gemensam Alla helgons dag

Alla helgons dag firas i år för första gången i Agricola svenska församling. I mässan läser vi namnen och tänder ljus för alla de församlingsmedlemmar som avlidit, sedan vi firade Allhelgona senast i de tidigare församlingarna. Mässan med ljusständning, parentation, firas gemensamt för hela församlingen i **Lovisa kyrka lördag 2.11 kl. 13.**

Allhelgonadagens musikandakt firas i **Lapträsk kapell samma dag kl. 18.** Där får man tända ljus för dem man saknar.

kl. 15: Teckenspråkig nattvardsgudstjänst i kapellet på Lundag. 5. Maria Lindberg. Tema: Dubbla kärleksbudet. Kyrkkaffe

Må 21.10 kl. 8.30: Stolfysio, Gröt och prat Vårberga församlingscentrum, Sampov. 1.

Ti 22.10 kl. 10–13.30: Café Ankaret öppet ti, on, to, Runebergsg. 24. Utställning: Stickterapi, Annika Malms–Tepponen. **kl. 12:** Andakt med lunch i Finska församlingshemmet, Lundag. 5

kl. 13: Våntjänstvännerna besöker servicehemmet Svalåker. Start från församlingshemmet kl. 12.40.

On 23.10 kl. 17: Missions- och bibelkväll i Café Ankaret

To 24.10 kl. 13: Föreläsning ”Bra att veta om sömnen” med sakkunniga Mikaela Wiik i Svenska församlingshemmets musikrum, ingång från gården. Ordnas i samarbete med Folkhälsan.

Fr 25.10 kl. 13: Fest för inbjudna 80- eller 90-åringar i Finska församlingshemmet, Lundagatan 5. Anmälan senast 23.10.

Lö 26.10 kl. 16: Knattekyrka i kapellet på Lundag. 5, Wilman, Tollander, Eklöf, Serralde

kl. 17: En diskussionskväll om Darwins tankar kring tro i Finska församlingshemmet. Samtalen baserar sig på boken ”Darwin och Gud” av Nick Spencer. Deltagare är bokens översättare, mikrobiogenetiker och teolog Stefan Djup-sjöbacka, opinionsjournalisten Jan-Erik Andelin och bokens förläggare Tomas von Martens. Frivillig serveringsavgift.

Sö 27.10 kl. 10: Gudstjänst i Kullo bykyrka, Wilman, Söderström

kl. 12.15: Högmässa i Domkyrkan, Eisentraut–Söderström, Wilman, Tollander, DUV:s gudstjänstgrupp

kl. 16: Sunday School i församlingshemmet, Runebergsg. 24

Må 28.10 kl. 8.30: Stolfysio, Gröt och prat, Sampov. 1, Vårberga.

kl. 9–11.30: Familjecafé i Domprostgården, Finnbyvägen 6

kl. 13: Sjömansmissionskretsen samlas i Café Ankaret, Runebergsg. 24, Göta Ekberg

Ti 29.10 kl. 9.30–11.30: Familjecafé på Sjötorp, Kråkö

kl. 12: Andakt med lunch OBS! platsen, Finska församlingshemmet, Lundag. 5

kl. 13.30: Männens samtal i musikrummet, Runebergsg. 24, Lindgård

On 30.10 kl. 13: Mariakretsen i musikrummet, Runebergsg. 24, ledare Inge Blom

To 31.10 kl. 13: Missionskretsen samlas i musikrummet, Runebergsg. 24, Kerstin Vikström

kl. 14: Kråkökretsen samlas i Sjötorp, nattvard, Eisentraut–Söderström, Lindström

kl. 18: Bibeljakten i Café Ankaret, inledare Erik Vikström, värddar Marina Henning och Johnny Holmberg.

kl. 19: En föreläsning för vuxna om barn, ungdomar och nätpornografi i Strömborgska skola med författaren Ulrica Stigberg, Sverige.

På kommande:

To 7.11: Må Bra Dag – kom med och fira en dag i den natursköna miljön i Pelling. Start kl. 8.15 från Svenska församlingshemmet, Runebergsg. 24. Hemkomst kl. 17. Möjlighet till utestelset, att spela brädspele, samtal, måltidsgemenskap, allsång, andakt mm. Pris 10 €. Anmälan Irina Lemberg 040 512 5082, Ulrika Lindholm–Nenonen 040 747 2232, Åsa Eriksson 040 589 0354, fornamn.efternamn@evl.fi

Sö 10.11 ca kl. 13.45: Farsdagslunch i Finska församlingshemmet, Lundag. 5. Meny: Grisfilé, ugnsgronsaker, gräddpotatis, chokladosttårta, kaffe, te. Pris: 15 €, barn 8–12 år 8 €, 5–7 år 5 €. An-

mälan Sanna Lindström 040 528 6577 senast 1.11 kl. 12.

SIBBO

Mer information: på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenska-forsamling.fi

Sö 20.10 kl. 12: Mässa i Sibbo kyrka. Camilla Ekholm, Lauri Palin

Må 21.10 kl. 14: Diakonisyföreningen hos Kyllikki Melén. Sara George.

On 23.10 kl. 11: Stoljumpyppa i församlingshemmet. Kom och rör på dig på ett enkelt sätt! George.

On 23.10 kl. 12: Sjeueuroslunch. Lunch för daglediga i Kyrkoby församlingshem. Patrik Frisk, Palin.

On 23.10 kl. 18: Pilgrim på väg i Kyrkoby församlingshem. Vi gör upp vår reseplan och tar emot anmälningar till vandringresan till Spanien i april 2020. Mikael Grönroos, Milja Westerlund.

Lö 26.10 kl. 15: Fyraårsfest för församlingens fyraåringar i Kyrkoby församlingshem. Personlig inbjudan. Ekholm, Isabella Munck, Sinikka Stöckell.

Lö 26.10: Kyrkans ungdoms lördags-samling på Prästgården. Patrik Frisk.

Sö 27.10 kl. 10: Mässa i Söderkulla kyrka. Söndagsskola. Katja Korpi, Stöckell, Munck.

Sö 27.10 kl. 18: Konsert med Zacharias Holmkvist trio i Sibbo kyrka. Svängig jazz komponerad av Zacharias Holmqvist.

Må 28.10 kl. 18: Aulacafé i Söderkulla kyrka med Virkborg.

On 30.10 kl. 13: Äldre i Söderkulla. Servicehuset Linda. Korpi.

Pastorskansliet stängt 22.10.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Johanneskyrkan, Högbergsgatan 12 www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

GUDSTJÄNSTER

Högmässa: söndagar kl. 10 i S:t Jacobs kyrka. 20.10 medverkar S:t Jacobskören.

Högmässa: söndagar kl. 12 i Johanneskyrkan. 27.10 medverkar Chorus Sanctae Ceciliae.

Veckomässa: onsdagar kl. 18 i Gamla kyrkan.

Mässa: söndag 20.10 kl. 15 i Folkhälsanhuset.

Tomasmässa: tisdag 29.10 kl. 18 i Johanneskyrkan. Tema: De heligas gemenskap.

För mer information om gudstjänsterna, besök www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes.

BARNFAMILJER

Musiklek: för barn i åldrarna 0–5 år. Musikleken ordnas flera gånger i veckan, i Hörnan, i S:t Jacob och Bokvillan.

Mer info om de olika grupperna finns på vår hemsida.

Babyrytmik: tisdagar kl. 10–12 i Hörnan. Sångstund för de äldre barnen (8–12 mån) kl. 10 och för de yngre barnen (2–8 mån) kl. 11. Lek, servering och gemenskap.

Klubbis: tisdagar–torsdagar kl. 9–11.45 i S:t Jacobs kyrka. Klubbis är en förmiddagsklubb för 2–5 åringar. Vi leker ute och inne, pysslar och håller andakt. Eget mellanmål med. Anmälan till Helena Hollméus.

Fest för 5-åringar: lördag 26.10 i Hörnan. En inbjudan har postats till alla berörda. Kontakta Helena Hollméus (helena.hollmerus@evl.fi) om ni inte fått den.

Vid frågor om barnverksamheten kontakta Helena Hollméus, helena.hollmerus@evl.fi eller 050 401 0390.

GEMENSKAP

Kaffe med Johannes församling: mån-

BORGÅ

Barn, unga och nätpornografi

Bara ett knapptryck bort i de flesta barns mobiltelefoner, läsplattor och datorer finns idag pornografi. Vad möter en nyfiken nioåring och hur påverkar den lättillgängliga pornografin våra barn och unga? Hur pratar vi med barn och ungdomar om detta? **Ulrica Stigberg** som tillsammans med Maria Ahlin skrivit boken ”Visuell drog – om barn, unga och nätporr” talar till högstadies- och andra stadiets elever 31.10 och 1.11. På **torsdag kväll, 31.10 kl. 19.00**, är det föreläsning för vuxna i Strömborgska skolan, Lundagatan 1. Välkommen!

dag 21.10 kl. 13–15 i Folkhälsanhuset, Verkstaden, Mannerheimv. 97. Ollberg. **Samtalsgruppen ”Bibel, tro & tvivel”:** måndag 21.10 kl. 18–20 i Hörnan. Ki-sa Korkman, Frände. Dagens gäst: Fred Lindström

Träffpunkt: tisdag 22.10 kl. 13–14.30 i Högbergssalen. Dagens gäst är Meri Pasanen som talar under temat ”Vad innebär det att vara guide i Helsingfors?”.

Samtalsgruppen Sjötorp: onsdag 23.10 kl. 14–15.30 i kabinettet, Högbergsgatan 10 E, andra våningen. Ollberg.

Avskedskaffe: söndag 27.10 kl. 13 i Högbergssalen. Vi tackar diakonissan Barbro Ollberg för hennes tid i Johannes församling.

Drop-in-café: i Johanneskyrkans krypta, tisdag 29.10 kl. 12–13.30. Välkommen på kaffe med dopp. Vi börjar med middagsbön kl. 12 och efter det är kaffepannan varm nere i kryptan.

Måndagsträff: med lunch, måndagar kl. 12.15–13.30 i Högbergssalen.

Diakoniträff: torsdagar kl. 14–15.30 i S:t Jacob. Salenius.

MUSIK

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan. 22.10 med Sini Huopaniemi och 29.10 med Heli Kantola.

BÖN OCH MEDITATION

Middagsbön: vardagar kl. 12 i Johanneskyrkan.

UNGDOMAR:

Öppet hus: måndagar kl. 15–20 i Tian.

MATTEUS

Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3 www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

GUDSTJÄNSTER

Högmässa: i Matteuskyrkan varje söndag kl. 10. För mer info besök www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus.

Ungdomsmässa: i Matteuskyrkan varje onsdag kl. 18. Ungdomsmässan är en halvtimmes mässa med bönevandring, nattvard, dialogpredikan och musik.

Den genomförs med och av församlingens ungdomar. Välkommen oberoende av ålder!

Kvällsmässa: i Matteuskyrkan söndagen den 20.10 kl. 18. Martina Harms–Aalto talar kring söndagens tema det dubbla kärleksbudet. Kvällste efteråt i församlingssalen.

BARN OCH FAMILJER

Baby- och knatterytmik: varje tisdag kl. 10 (1–4 år) och kl. 11 (0–1 år) i Matteuskyrkan. Efteråt finns det möjlighet att umgås över en kopp kaffe eller köpa lunch i vår lunchrestaurang. Ledare: Emma Gustafsson.

Dag- och familjeklubb: i Nordsjö på Sjökortsgården 6. Dagklubben (3–6 år) samlas må, ti, fr kl. 9.30–12.30 och familjeklubben to kl. 9.30–12. Ledare: Marianne Bergström. Anmälningar till 040 5949719.

5-åringarnas fest: i Matteuskyrkan lördagen den 26.10 kl. 14. Alla Matteus-medlemmar som fyller fem år i år får en personlig inbjudan per post. Fick ni ingen inbjudan? Kontakta Catarina Bär-lund–Palm catarina.barlund-palm@evl.fi.

Körer och klubbar: för barn i skolåldern

får du info om direkt via skolorna på Matteus församlings område eller via www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus.

UNGDOMAR

Öppet hus: i Matteuskyrkan varje onsdag kl. 15–18. Spel, chill, läsläsning – välkommen!

Hjub alltså hjälpisutbildningarna 1–4 har startat! Kontakta ungdomsarbetssteamet för mera information.

VUXNA

Stickklubben: samlas torsdagarna 17.10 och 31.10 kl. 11–13 i Matteuskyrkan.

Folkhälsans samtalsgrupp för seniorer: samlas torsdagarna 17.10 och 31.10 kl. 11–13 i Matteuskyrkan.

Kaffe på plattan: utanför Matteuskyrkan lördagen den 19.10 kl. 14.30–15.30. Välkommen på kaffe, te, saft och bulle samt samtal och förbön.

MatTroPrat: för unga vuxna i Matteuskyrkan den 24.10 kl. 18. Vi äter och diskuterar motivation med inledning av diakoniarbetare Mari Johnson. Välkommen!

Matteus. SALT: lördagen den 26.10 kl. 10 i Matteuskyrkan. Mysig brunch och diskussion. Temat är Kraften i Jesu namn, föreläsare Matias Gädda. Välkommen med!

Tisdagsmatiné: organiserat av Senior-nätverket i Nordhuset i Nordsjö tisdagen den 5.11 kl. 14. Musikteaterpjäsen Vid livets gräns med Anna Brummer och Helena Rytty. Fritt inträde.

KÖRER

Kyrkokören: övar tisdagar kl. 18.30–21 i Matteuskyrkan.

VårTon: övar onsdagar kl. 15.45–16.30 i Matteuskyrkan. En kör för dig som är lite mer ovan att sjunga – välkommen med!

PETRUS

Petruskyrkan Skogsbäcksvägen 15 OBS! Ny post- och besöksadress www.petrusforsamling.net

GUDSTJÄNSTER

Högmässa i Munksnäs kyrka: Söndagar kl.10. 20.10 Metsäranta, 27.10 Thylin. Kyrkkaffe. Söndagsskola.

Högmässa i Äggelby gamla kyrka: Söndagar kl. 12. 20.10 Metsäranta, 27.10 Thylin. Kyrkkaffe.

Puls-gudstjänst: Varje söndag kl. 15.30. En gudstjänst i nyare stil för alla åldrar. Barnkyrka och CoolKids. Petruskyrkan. Kom på en kaffe innan gudstjänsten!

BARNARBETE

Knattekyrka: 27.10 kl.10 i Petruskyrkan. Spännande förmiddag för alla barnfamiljer med roliga sånger, gemenskap, bibelberättelser och gemensam lunch efteråt. Välkommen med och träffa andra barnfamiljer!

Babyklubben: 30.10 kl. 14–15.30. Babyrytmik, gemenskap, samtal kring olika ämnen och mellanmål. Kom med på öppna eftermiddagar varannan onsdag i Petruskyrkan.

Musiklek: Hagasalen varje to och Malms kyrka varje ti kl. 10. Mer info på hemsidan!

Barnkör: Ny barnkör för barn i lågstadiet! Onsdagar kl.15–16 i Petruskyrkan. Mer info: Kantor Peter Hilli, peter.hilli@evl.fi

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

Högmässor:

Sö 20.10. Hagalunds kyrka kl. 12: Jäntti, Brunell. Kyrkkaffe.

Esbo domkyrka kl. 12.15: Majuri, Malmgren. Kyrkkaffe i Sockenstugan.

Sö 27.10. Esbo domkyrka kl. 12.15 skördegudstjänst: Jäntti, Kronlund, Esbo lantbrukare. Servering och program i Sockenstugan. Skogsombudsman Anders Portin från SLC talar om skogsfrågor och skogen ur producentens och konsumentens synvinkel.

Olars kyrka, svenska sidan, kl. 18 lov-sångsmässa: Ahlbeck, Malmgren, lov-sångsteamet. Kyrkkaffe.

Familjeklubbar för föräldrar med småbarn kl. 9.30–11.30: Köklax kapell, Handelsb. 1, varje må, Sökö kapell, Sökögr. 3, varje ti, Församlingsgården, Kyrkstr. 2, varje on, Mattby kapell, Lisasgr. 3, varje to.

Konfirmandverksamheten 2020: Mer information och elektronisk anmälan 7–31.10, www.esboforsamlingar.fi/kom-med/skriftskola.

Häng med på lördagskaffe! Karabacka kapell 19.10 kl. 15–16.30. Lördagskaffe ”Here we go again” är en grupp för personer med funktionsnedsättningar. Vi är tillbaka efter en tids paus. Prat om allt mellan himmel och jord. Kaffe med dopp med diakonerna Emma & Nina. Kom med i gemenskapen!

Vad sedan?: Olars kyrka, svenska sidan to 24.10 kl. 10.30–12. Hur ser min vardag ut då jag inte längre går till jobbet varje dag? Med vad fyller jag mitt liv? Vad vill jag och vad kan jag göra som känns meningsfullt? Välkommen för att samtala kring dessa frågor! Följande träff 14.11. Mer info: heidi.jantti@evl.fi, 040 531 1046.

Samtalsgruppen ”Kristen tro i vardagen”

Folkhälsanhuset i Hagalund, Vindgr. 6, biblioteket, to 31.10 kl.

10.30–12, Jäntti. Vi samtalat kring tro och andliga upplevelser.

Öppen diakonimottagning utan tidsbeställning: varje helgfri torsdag kl. 10–12, Esbo sv. förs. kansli, Kyrkog. 10. Du kan komma in i olika ärenden, bl.a. för att prata eller t.ex. utreda din ekonomi. Välkommen!

Samlingar för daglediga i alla åldrar kl. 13–14.30:

Höstens tema är ”Ta hand om dig själv”. Ti 22.10 Träffdax i Köklax kapell. Ti 22.10 Olars kyrka, svenska sidan, Marina Selenius berättar om hur vi tar hand om våra fötter. Möjlighet att köpa gymnastikboll för fötter, pris 10 €, ta med kontanter. To 24.10 Karabacka kapell. Ti 29.10 Köklax kapell. On 30.10 Södrick kapell, minneshandledare Ida Mitchell berättar om hur vi sköter om vårt minne. To 31.10 Kalajärvi kapell.

Symamsellerna: varje ti kl. 16–19, Vita huset, Prästgårdsgr. 1. Börja med en ny hobby eller fortsatt med handarbetet som blev på hälft! Vi arbetar för internationell diakoni och mission.

Insamling av julklappar och sockor:

Diakonin samlar in julklappar, värde 10 € samt yllesockor för vuxna. Julklapparna bör ha en lapp med vad de innehåller, endast nya saker! Exempel på innehåll: hygienartiklar, t.ex. duschtvål, schampo, balsam, fotkräm, handkräm, tandborste, tandkräm, torrvaror, t.ex. kaffe, te, choklad, socker. Paket och sockor hämtas till aulan på Kyrkogatan 10 vardagar kl. 9–15. Insamlingen pågår i oktober–november. Mer info: Nina Wallenius, 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi

Klockringning för de mänskliga rättigheterna i alla kyrkor i Esbo: to 24.10 kl. 17. Finlands Ekumeniska Råd uppmanar alla församlingar till klockringning i samband med Ekumeniska Ansvarsveckan 20–27.10, som har temat ”Människorättskampar”. To 24.10 firas som FN-dagen och Ekumeniska bön-dagen för fred, mänskliga rättigheter och internationellt ansvar.

GRANKULLA

Sö 20.10: OBS! Ingen högmässa i Grankulla kyrka kl. 12.

Kl. 11: Gudstjänst i Metodistkyrkan, Mayvor Wärn–Rancken, Ulrik Sandell.

Må 21.10 kl. 19: Konsert ”På väg till Rom” i Grankulla kyrka. Grankulla kammarkör GÖR, dir. Satu Simola. Fritt inträde, programblad 15€.

Ti 22.10 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos. Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30–11: Diakonimottagning och brödutdelning.

Kl. 13: Sångstund för pensionärer i nedre salen, Barbro Smeds.

Kl. 13.30: Tisdagsträffen i övre salen, Karin Nordberg, Barbro Smeds. Krafter för livet – om att må bra, Heidi Salminen.

Kl. 15: Glad idag – tvåspråkig mentaltvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.

Kl. 18: Graziakören i nedre salen, Heli Peitsalo.

On 23.10 kl. 13.30: Kyrkosyfoöreningen i övre brasrummet.

Kl. 17–20: Prosteriets hjälpledarkväll i Chappell i Iso Omena.

Kl. 18.30–19.30: Ekumenisk och mångspråkig bönekväll för fred i Grankulla kyrka. Ulrik Sandell, Mayvor Wärn–Rancken, Mimosa Mäkinen, Catherine Granlund, Anna Marte, Pirjo Luoma, Karin Nordberg.

To 24.10 kl. 10–11: Lovsångs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund.

Kl. 9.30–12: Torsdags–Familjelyktan i dagklubbstrymmet, Daniela Hildén.

Fr 25.10 kl. 18: Ungdomskväll i Klubb97, Marlen Talus–Puzesh.

Lö 26.10 kl. 12–18: Hjälpedarutbildning i Klubb97, Marlen Talus–Puzesh.

Lö 26.10 Kvinnobrunch: kl.10.30–12.30 i Betlehems kyrkan, Bolagsvägen 33.

Nanna Rosengård talar om Att växa och mogna. Nanna är småbarnsmamma och teologiedoktor, med erfarenhet av hjälparbete i Sydafrika och Grekland.

Hon jobbar som kantor och engagerar sig på fritiden i människohandelsfrågor.

Anmälningar till mayvor.rancken@metodistkyrkan.fi eller catherine.granlund@evl.fi, tfn 050 439 3208. Meddela även specialdieter. Frivillig avgift. Arrangörer:

Grankulla svenska metodistförsamling och Grankulla svenska församling.

Sö 27.10 kl. 12: Högmässa, Roger Rönnerberg, Barbro Smeds. Kaffe i nedre salen.

Kl. 14: Unga vuxna i Klubb97. Marlen Talus–Puzesh.

Må 28.10 kl. 15: Pianokonsert i Grankulla kyrka. PianoEspoos förhåndskonsert med Mikko Malmi, piano. Fritt inträde.

Ti 29.10 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos. Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30–11: Diakonimottagning och brödutdelning.

Kl. 15: Glad idag – tvåspråkig mentaltvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.

Kl. 15.30–17: Tvåspråkig närståendevarrdarträff på Villa Breda, Karin Nordberg.

Kl. 18: Graziakören i nedre salen, Heli Peitsalo.

On 30.10 kl. 13.30: Kyrkosyfoöreningen i övre brasrummet.

Kl. 17–19.30: Familjekväll i Grankulla kyrka med matservering, program och

andakt. Daniela Hildén, Heli Peitsalo, Ulrik Sandell.

To 31.10 kl. 10–11: Lovsångs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund.

Lö 9.11 kl. 11–14 och 14.30–17.30: Barnens smyckesdag i dagklubbens kök. För alla barn ca 6–13 år som tycker om att skapa och knäpa ihop själv. Förhandsanmälan, senast 1.11 till daniela.hilden@evl.fi eller tfn 050 4430 045.

To 14.11 kl. 18–20: Må-brakväll för vuxna i Sebastos. Temat är Hitta balansen mellan mat, motion och vila.

Gäst är kostrådgivare, crossfittränare och diakon Heidi Salminen. Möjlighet att boka in massage fr.o.m. kl. 17. Förhandsanmälan senast 8.11 till Daniela tel. 050 443 0045 eller daniela.hilden@evl.fi

Församlingsretreat 15–17.11.2019 på

Snoan i Lappvik, Hangö: Som retreatledare fungerar Roger Rönnerberg. Pris 80 €/församlingsmedlem och 160 €/andra. Anmälan till församlingens kansli tfn 050 500 7000 eller Arla Nykvist, tfn 040 502 9756.

Kyrkan på plats/kirkko paikalla: i Grani köpcenter är ett pilotprojekt där Metodistförsamlingen och den finska och svenska lutherska församlingen tillsammans gått in för att turvis och tillsammans finnas på plats en timme i veckan, närmare sina församlingsbor. Vi kommer att ha någon representant på plats alla tisdagar mellan kl. 15–16.

KYRKSLÄTT

Sö 20.10 kl. 12: Högmässa i Kyrkslätt kyrka. Rönnerberg, Joki.

Må 21.10 kl. 10: i Ellen, Tvåspråkig konsert, Rassel, Prassel, Pling, i samarbete med Luckan i Kyrkslätt.

Må 21.10 kl. 10–13: Måndagsgruppen träffas på församlingshemmet, sal 7. Vi får lyssna till en presentation om kyrkosångaren Einar Ekberg i tal och ton med Helena. Alla välkomna med

Må 21.10 kl. 18: Ekumenisk kväll inför Ekumeniska Ansvarsveckan på Karmel, Gamla Kustvägen 86, med Jani Edström och Lars–Henrik Höglund.

Ti 22.10 kl. 10–13: Tisdagsgruppen träffas på Prästängens klubblokal, Grandalavägen 2.

TAMMERFORS

Sprid julglädje med gospel

Tammerfors gospelprojekt startar igen! Vill du vara med och sprida julglädje genom att sjunga eller spela något instrument i ett glatt och energiskt gäng? Då är du precis rätt person att delta i projektet. Det krävs ingen erfarenhet och vi har inga inträdesprov, huvudsaken är att du älskar att sjunga eller spela något instrument. **Läs mera i Tammerfors svenska församlings annonsering.**

Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook och hör mer om Petrus barnarbete!

GEMENSKAP

Dagscafé: 22.10 kl. 13. Andakt, kaffe och litet program. Udda veckors tisdag i Petruskyrkan. Mer info av diakonissan Bodil Sandell 0503803925

ANDAKT, BÖN OCH BIBEL

Morgonandakt: Varje ti kl. 9. Välkommen med och börja dagen på rätt sätt. Petruskyrkan

Rotad i Ordet: Måndag 28.10 kl. 18, Henrik Perret: Jesus och det dubbla kärleksbudet

Förbön och Tack: ti 29.10 kl. 19.

Tvåspråkiga förbönsgudstjänster i Munkshöjdens kyrka. Tuomas Mets-äranta, Bengt Lassus. Barnpassning ordnas. Förbönstelefonen öppen alla må kl. 14.30–16.30, Förbön och Tack ti kl. 18–19, 09–23407171.

MUSIK OCH KÖRER

Petrus vokalensemble: 23.10 kl. 19. För dig som sjungit i kör tidigare. Varannan ons. Peter Hilli. Petruskyrkan.

Lovsångsgruppen: 29.10 kl. 18. Kören medverkar på Förbön och Tack förbönsgudstjänsten. Peter Hilli. Munkshöjdens kyrka.

Allsångsstund: Allsång i Petruskyrkan jämna veckor ons, 30.10 kl. 12.00 Mer info om körerna ger kantor Peter Hilli, 040–8314876, peter.hilli@evl.fi

ÖVRIGT

Café Torpet: Petrus mysiga café med prisbelönt lekhörna och gott kaffe! Öppet, må–fre 9–17, Lunch kl. 11–14 vardagar. Köpingsvägen 48

All Day Breakfast på Café Torpet: Varannan vecka kl. 9–13, följande datum 19.10, 2.11. Njut av en lugn lördagsfrukost då det passar dig. 11,50€

DEUTSCHE GEMEINDE

So 20.10. um 11 Uhr: Gottesdienst (Matti Fischer)

So 27.10. um 11 Uhr: Kantantengottesdienst (Hans–Christian Beutel)

OLAUS PETRI

Lö 19.10 kl 18: Helgsmålsbön. Kaaos Ensemble.

Sö 20.10 kl 11: Högmässa. Timo Viinikka och Olli Saari. Schola Olaus Petri medverkar.

Må 21.10 kl 17: Musikleik för alla. Ingen förhandsanmälan. Sussi Isaksson leder.

Ons 23.10 kl 10: Musikleik för alla. Ingen förhandsanmälan. Sussi Isaksson leder.

To 24.10 kl 10: Babyrytmik (0–1 år). Ingen förhandsanmälan. Sussi Isaksson leder.

To 24.10 kl 12: Babyrytmik (0–1 år). Ingen förhandsanmälan. Sussi Isaksson leder.

Lö 26.10 kl 18: Helgsmålsbön. Heli Kantola, orgel.

Sö 27.10 kl 11: Högmässa. Timo Viinikka och Olli Saari.

Må 28.10 kl 17: Musikleik för alla. Ingen förhandsanmälan. Sussi Isaksson leder.

Ons 30.10 kl 10: Musikleik för alla. Ingen förhandsanmälan. Sussi Isaksson leder.

To 31.10 kl 10: Babyrytmik (0–1 år). Ingen förhandsanmälan. Sussi Isaksson leder.

To 31.10 kl 12: Babyrytmik (0–1 år). Ingen förhandsanmälan. Sussi Isaksson leder

INGÅ

Skördemässa med israeliska folkdanser

Söndagen den 20 oktober klockan 10 firas skördemässa i Ingå kyrka: Församlingens israeliska dansgrupp deltar med folkdanser. Vi har glädjen att välkomna musikern och pianovirtuoson **Hillel Tokazier** med hustru **Anneliina Rif Tokazier**, sopran och specialist på gammal musik. De två står för en stor del av musiken och ackompanjerar danserna. Vår dansgrupp började med öppet hus i församlingshemmet en solig majdag och nu vill vi i högmässan tacka och lova för de tio årens skörd av gemenskap och samhörighet. (Hillel Tokazier FOTO: JANI LAUKKANEN)

On 23.10 kl. 19: Konsert i Kyrkslätts kyrka med Mikaelikören och solisterna Heidi Åberg, Mikaela Ståhl-Kokkola, Pasi Saarelma, Ingrid Grande, Timo Karjalainen och Håkan Taubert. Under ledning av kantor Susann Joki.

To 24.10 kl. 15: Hörnan MC för åk 5–6.

To 24.10 kl. 18–18.45: Seniorjumpa under ledning av Kristiina Valli torsdagar i Hörnan. Anmälningar tel 040 578 0810.

Fre 25.10 kl. 13–15: Effa på Hörnan för åk 3–4.

Fr 25.10 kl. 18–22: Ungdomskväll på Ellen tillsammans med finska församlingen.

Lö 26.10 kl. 12–16: Slöjd för vuxna i Reguel Bengtströms smedja, Gamla Kustvägen 86.

Sö 27.10 kl. 12: Högmässa med folk-musik och -dans i Kyrkslätts kyrka. Kyrkslätts folkdansare och spelmän samt sånggruppen VisLa deltar i mässan. Passa på att klä dig i folkdräkt. Vi presenterar vår nya församlingsspastor Susanna Lönnqvist. Aino-Karin Lovén, Per-Olof Munck.

Må 28.10 kl. 10–13: Måndagsgruppen träffas på församlingshemmet, sal 7.

Ti 29.10 kl. 13.30–15: Seniorgruppen, samtalsgrupp för män, på Mikaeligården i Hindersby, Doktorstigen 5.

Må 28.10 kl. 17.30–19.30: Kompisklubben för vuxna med specialbehov, varannan måndag, jämna veckor i Ellen.

Må 28.10 kl. 18.30: Sång och bön i koret i Kyrkslätts kyrka med Lars-Henrik Höglund.

Ti 29.10 kl. 10–13: Tisdagsgruppen träffas på Prästängens klubblokal, Grändalavägen 2.

On 30.10 kl. 17.30: Mikaelikören sjunger i Ellen under ledning av kantor Susann Joki. Nya medlemmar välkomna med.

To 31.10 kl. 15: Hörnan MC för åk 5–6.

Kyrkoherdeämbetet öppet må-to kl. 9–15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292.

Epost: kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. **www.kyrkslattsforsamlingar.fi**

TAMMERFORS

Sön 20.10 kl. 11: Gudstjänst med kyrkkaffe i Svenska Hemmet, Inka-Riina Valtonen, Paula Sirén, Marjo Harju (trumpet)

Tis 22.10 kl. 10–11.45: Mammor, pappor och barn i Svenska Hemmet

Tis 22.10 kl. 12.45–15.15: Tisdagsklubben i Svenska Hemmet

Ons 23.10 kl. 13–14.30: Onsdagskaffe i Svenska Hemmet, kyrkoherde Kim Rantala är med

Ons 23.10 kl. 16: Oktoberjazz i De Gamlas Hem, Aleksanterinkatu 19 A, 8e våningen., fritt inträde, hjärtligt välkomna!

Sön 27.10 OBS! Ingen gudstjänst kl. 11 i Svenska Hemmet

Sön 27.10 kl. 15: Musikgudstjänst i Viinikka kyrka med Finlands Svenska Körförbund, en stor workshopkör och musiker, Kim Rantala, Paula Sirén, Ka-

rin Pedersen, Bill Rawall, Peter Englund, Anne Peltomäki och Kristian Nyman medverkar

Tis 29.10 kl. 10–11.45: Mammor, pappor och barn i Svenska Hemmet

Tis 29.10 kl. 12.45–15.15: Tisdagsklubben i Svenska Hemmet

Ons 30.10 kl. 13–14.30: Onsdagskaffe i Svenska Hemmet, ”Elevvård i dagens skola”, Tuulikki Lehtonen

Tammerfors gospelprojekt startar igen! Vill du vara med och sprida julglädje genom att sjunga eller spela något instrument i ett glatt och energiskt gäng? Då är du precis rätt person att delta i projektet. Det krävs ingen erfarenhet och vi har inga inträdesprov, huvudsaken är att du älskar att sjunga eller spela något instrument. Projektet omfattar fyra övningar med band och ”De vackraste julsångerna” i Gamla kyrkan 15.12 där vi sjunger allsång tillsammans med alla deltagarna. Kom med så sprider vi äkta julglädje tillsammans! Övningar onsdagar 20.11 och 27.11 kl. 17–19 i Svenska Hemmet, Satamakatu 19, tisdagar 3.12 och 10.12 kl. 17–19 i Gamla kyrka. ”De vackraste julsångerna” 15.12 kl. 19 i Gamla Kyrkan. Kontakta Eila-Sisko (Esi) Helisma, 050 527 2290, eila-sisko.helisma@evl.fi om du vill veta mera om projektet! Anmälningar senast 13.11 till Eila-Sisko Helisma.

VANDA

Sö 20.10 kl. 10: Högmässa, Helsing kyrka S:t Lars, Kyrkov. 45. M.Fagerudd, S. Aschan, A. Ekberg. Församlingsspastor Sini Aschans välkomstpödelikan. Välkommen på kyrkkaffe till Prostgården.

To 24.10 före kl. 13: sista anmälningssdag till församlingens födelsedagsfest 11.11 kl. 13 i Myrbacka Virta-kyrka, Råtorpsv. 8 Inbjudan har sänts till församlingssmedlemmar som fyller 75, 80, 85, 90 och uppåt år 2019. Anmälan före kl. 13 till pastorskansliet 09 8306 262/ Annakatri Aho 050 464 5068.

To 24.10 kl. 13: Sottungsby-Håkansböle pensionärskrets, Håkansböle kyrka, Håkansbölev. 48

To 24.10 kl. 18: Ansvarsveckans missionkväll, Bagarstugan, Kurirv. 1. Gäst: Kaj-Mikael Wredlund (KUH), tema: mänskliga rättigheter. Kontaktperson: Anu Paavola.

Sö 27.10 kl. 10: Högmässa, Helsing kyrka S:t Lars, Kyrkov. 45. A. Paavola A. Ekberg.

Sö 27.10 kl. 12: Mässa i Taizéanda, Virta-kyrkan/Pikku-Kuohu, Råtorpsv. 8. A. Paavola, A. Ekberg.

On 30.10 kl. 18: Ungdomskväll i Bagarstugan.

Lö 2.11 kl. 16: Parentationsandakt, Helsing kyrka S:t Lars. Stilla musik och gudstjänst till de dödas minne. M. Fagerudd, A. Ekberg.

On 6.11 kl. 12.30: Svenska dagen firas med en Svensk träff för alla åldrar, i Myrbacka Virta-kyrkan/stora församlingssalen, Råtorpsv. 8. Gäst: Mia Portin-Söderholm. Allsång, servering.

Gratis inträde, välkommen med! Arr. Vanda västra diakoniförening i samarbete med Vanda svenska församling.

ÖVRIGT:

Häll om mig: en kurs för er som vill investera i tid och livslång kärlek. Kon-takta: Anu Paavola, tfn 050 544 2671. Kursen förutsätter tillräcklig mängd deltagare.

Musiklek & babyrytmik: måndagar med musikpedagog Heidi Åberg, Virta-kyrkan/Kuohusalen, Råtorpsv. 8. Babyrytmik: 0–1 åringar kl. 14–14.30. Musiklek: 2–4 åringar kl.14.30–15.

Förhandsanmälnings: heidielisa.ahberg@gmail.com

Dagklubb: för barn 2,5–6 år alla vardagar utom onsdag i klubbutrymmet i Myrbacka (förhandsanm.)

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

Fr 18.10

–Kl. 18 Konsert: Ekenäs kyrka. Birger's Ragtime Band. Fritt inträde, program 15€.

Sö 20.10

–Kl. 10 Högmässa: Ekenäs kyrka. Lindström, Lindroos.

–Kl. 12 Högmässa: Bromarvs kyrka. Lindström, Lindroos.

–Kl. 18 Stenmässa: Ekenäs kyrka. Lindström, Edman, Aittola. En meditativ gudstjänst med nattvard.

Sö 27.10

–Kl. 10 Högmässa: Ekenäs kyrka. Westerholm, Nygård.

–Kl. 12 Högmässa: Snappertuna kyrka. Edman, Nygård.

–Kl. 16 Musikandakt: Tenala kyrka. Tema: ”Otroligt”, S. Lindroos, orgel o. piano, Jenny Backman-Prähl, flöjt, W. Westerholm, andakt. Kyrkkaffe.

Ti 29.10

–Kl. 19 Konsert: Ekenäs kyrka. Mozart Requiem. Tuuli Lindeberg, sopran, Essi Luttinen, alt, Juho Punkeri, tenor, Jari Parviainen, bas, Vichtis kammarkör, Laurentius-kören, Lojo stadsorkester. Dir. Jorma Hannikainen. Biljetter: Net-Ticket 25/20€, vid dörren 30€

On 30.10

–Kl. 10.30 Babykonsert: Ekenäs kyrka. En timme musik för barn under skolåldern i sällskap med vuxen. Österberg, Nylund, Wikström.

Lö 2.11

–Kl. 10 Högmässa med ljusständning: Ekenäs kyrka. Lindström, Nygård, Aittola.

–Kl. 10 Högmässa med ljusständning: Tenala kyrka. Westerholm, Englund, Lindroos, kyrkokören.

–Kl. 12 Högmässa med ljusständning: Bromarvs kyrka. Westerholm, Englund, Lindroos, Backman-Prähl (flöjt).

–Kl. 12 Högmässa med ljusständning: Snappertuna kyrka. Yliportimo, Nygård, Aittola.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Fr 18.10:

– kl. 18.00 Israelisk dans, övning: Församlingshemmet. Ledare: Viveca Unérus (tel 044–521 8221).

Sö 20.10:

– kl. 10.00 Skördemässa: Ingå kyrka. Sjöblom, Gustafsson Burgmann, Hillel Tokazier (pianist), israelisk folk-dansgrupp samt Ingå lokaladelning av SLC-Nyland. Kaffe på församlingshemmet efter mässan med program av Cilla Törnblom-Backman: ”Var det bättre förr?”.

– kl. 18.00 Rheinberger-konsert: Ingå kyrka. Kyrkokören och Gaudete-kören framför Josef Rheinbergers musik, dir. Marianne Gustafsson Burgmann. Fritt inträde, programblad 5 €.

Ons 23.10:

– kl. 14.00–16.00 Församlingsträff: Prästgården.

To 24.10:

– kl. 9.00 Ekumenisk bön: Ingå kyrka.

– kl. 10.30–12.30 Familjecafé: Församlingshemmet.

Sö 27.10:

– kl. 10.00 Tvåspråkig högmässa: Ingå kyrka. Hellsten, Gustafsson Burgmann.

Må 28.10:

– kl. 18.30 Bibelgruppen: Prästgården. Hellsten.

Ti 29.10:

– kl. 8.30–10.00 Morgonmål: Prästgården. Vuxna 2 €, barn under 7 år gratis. I samarbete med Inkoon martat.

To 30.10:

– kl. 14.00 Missionssyfsöreningen: Prästgården. Björklöf.

– kl. 10.30–12.30 Familjecafé: Församlingshemmet.

Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO

Högmässa sö 20.10

kl. 10: i S:ta Katarina kyrka i Karis

kl. 12: i S:ta Maria kyrka i Pojo

Konsert sö 20.10

kl. 18: i S:ta Katarina kyrka i Karis. Violinisten Kreeta-Julia Heikkilä.

Konsert ons 23.10

kl. 19: i S:ta Maria kyrka i Pojo. Orgel-konsert med Markku Mäkinen.

Konsert lö 26.10 med Vox Mix

kl. 18: i S:ta Katarina kyrka i Karis

Högmässa sö 27.10

kl. 10: i S:ta Katarina kyrka i Karis

kl. 12: i S:ta Maria kyrka i Pojo

Kvällsmässa ons 30.10

kl. 19: i S:ta Maria kyrka i Pojo

Mera info: www.karis-pojoforsamling.fi

SJUNDEÅ

Högmässa: sön. 20.10 kl. 12 i Sjundeå kyrka, Puiras, Karvonen.

Högmässa: sön. 27.10 kl. 12 i Sjundeå kyrka, Cleve, Lilius.

Info: www.sjundeaforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Sö 27.10 kl 13: Högmässa i Virkby kyrka. Sånggruppen Guldskanten och Lojo svenska seniorer medverkar. Kyrkkaffe, kyrktaxi.

TUSBY

Utfärd till Borgå lö 9.11: kl 12 avgår från Hyrylä. Besök i Brunbergs butik, liten tur och lunch i gamla Borgå och i Domkyrka, Mia Makaroff och Hilka Olkinuora, Mässan Diligam Te. Borgånejdens sång- och musikförbund och Borgå kammarkör. Tillbaka i Hyrylä kl 18. Bussavgift 10€, lunch betalas på plats. Anmälningarna senast 1.11. till Satu Mäkinen satu.s.makinen@evl.fi 0406747766 (kan också lämna meddelande i svararen).

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fredag 18.10 Fred Wilén, Helsingfors

Måndag 21.10 Pamela Granskog, Helsingfors

Tisdag 22.10 Jonas Gehlin, Helsingfors

Onsdag 23.10 Lotta Forsbäck, Helsingfors

Torsdag 24.10 Inger Sjöberg, Esbo

Fredag 25.10 Fred Wilén, Helsingfors

Måndag 28.10 Gun Geisor, Borgå

Tisdag 29.10 Camilla Ekholm, Borgå

Onsdag 30.10 Lotta Forsbäck, Helsingfors

Torsdag 31.10 Inger Sjöberg, Esbo

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 20.10 Gudstjänst med Frälsningsarméns Tempelkär i Helsingfors. Predikant: Kati Kiveistö. Mötesledare: Kaisa Mäkelä-Tulander. Musik: Templets hornmusikkår.

Söndag 27.10 Gudstjänst med Helsingfors baptistförsamling. Predikant: Jan Edström.

Aftonandakt kl. 19.15

Fredag 18.10 Bevarade ord. Lucas Snellman läser texter av Frank Mangs (R)

Lördag 19.10 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 20.10 Det dubbla kärleksbudet. Textläsare: Anna Edgren och Hedvig Långbacka.

Måndag 21.10 Stefan Löf, Jakobstad (R)

Tisdag 22.10 Eva Kleman, Stockholm (R)

Onsdag 23.10 Janne Kuitmaa, Tallinn

Torsdag 24.10 Stefan Salonen, Helsingfors

Fredag 25.10 Bevarade ord. Lucas Snellman läser texter av Frank Mangs (R)

Lördag 26.10 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 27.10 Tro och otro. Textläsare: Sofia Liljeström och Olli Liljeström.

Måndag 28.10 Erik Vikström, Borgå

Tisdag 29.10 Heikki Huttunen, Esbo

Onsdag 30.10 Anette Nyman, Purmo (R)

Torsdag 31.10 Stefan Salonen, Helsingfors

I MIN FÖRSAMLING

Stiftet fick nya präster

I samband med högmässan i Domkyrkan i Borgå söndagen 6 oktober fick stiftet fyra nya präster då Sini Aschan, Jakob Edman, Laura Serell och Elefteria Apostolidou vigdes till tjänst av biskop Bo-Göran Åstrand.

Teologie magister (TM) **Jakob Edman** förordnas till församlingspastor i Ekenäsnejdens svenska församling under tiden 7.10.2019- 31.12.2020, TM **Sini Aschan** förordnas till församlingspastor i Vanda svenska församling 7.10.2019-20.9.2020, TM **Laura Serell** förordnas till församlingspastor i Jomala församling 7.10-31.12.2019 och TM **Elefteria Apostolidou** förordnas till församlingspastor i Borgå svenska domkyrkoförsamling 7.10.2019-30.9.2020. FOTO: LINNEA EKSTRAND

Himlali: Jag övar på att bli en modigare människa

För **Martina Harms-Aalto** är mod att orubbat föra fram sin syn när man är tvungen att ta ställning i svåra frågor.

I kyrkofullmäktigevalen 2018 fick Martina Harms-Aalto flest röster i de svenskspråkiga församlingarna i Helsingfors.

– Det finns någon sorts beställning på vad

jag representerar. Jag ställer frågor, ifrågasätter rådande normer och har idéer. Då måste man själv vara beredd att verkställa eller se till att saker blir verkställda. Jag har valt lite av båda.

Martina älskar begreppet nåd.

– Nåd är för mig att få vara och växa på mitt eget sätt och bidra med det jag kan. Bland de nådegåvor jag har fått är att få förtroende att tala för andra. Där har jag ett ansvar som jag inte får missbruka.

Sänds i Yle Fem måndag 21.10 kl. 18.30, repris tisdag 22.10 kl. 10.00.

Himlali: Syskonen skuld och skam

Bikten hade sin renässans i den lutherska kyrkan i början på 1990-talet. **Hilkka Olkinuora** fungerade som biktmoder. Efter ett par år så gick hon till sin mentor Paavo Kettunen och undrade hur det har blivit så att endel människor lämnar biktssituationen lättade och för andra hjälper inte bikten?

– Då började vi diskutera skillnaden mellan skuld och skam. Bikten är konkret och vuxen, du berättar om något du ångrar eller vill ha förlåtelse för. Skam är något gränslöst som drabbar hela ditt jag och där finns inte möjligheten att genom en bekännelse få lättnad.

Det var då problematiken mellan skam och skuld började intressera Hilkka.

– Om en person inte kan titta in i sitt eget mörker så måste någon annan bära hela det mörkret. Då jag inte kan erkänna min egen bräcklighet så måste någon annan vara svag. Då kan jag skratta åt min egen skam i den andra människan.

Som ett exempel i vår nutid tar hon fram reality-serierna på tv som hon kallar förnedrings-tv.

– Vi har outsourcat eller utkontrakterat skammen. Vi får skratta åt dem som gör bort sig.

Sänds i Yle Fem måndag 28.10 kl. 18.30, repris tisdag 29.10 kl. 10.00.

Rijfs minnesmärke avtäcktes

LÖRDAGEN 17 AUGUSTI avtäcktes i Socklot minnesmärket över kyrkobyggarna Rijf, som KP 16/2019 presenterade i artikeln "Här ska Rijfs minnesmärke stå". Minnesmärket står på en plats som i byn är känd som "Gammelgården". Minnesmärket uppmärksammar kyrkobyggarna Rijf, som bodde i Gammelgården 1777–1808, samt andra personer som under sin aktiva yrkeskarriär bodde i det huset, även kallat Ransvik krog.

En stor publik på 250 personer slöt upp till avtäckningen, som inleddes med en trumpetfanfar, varpå Nykarlebyns stadsdirektör Mats Brandt höll tal. Marskalkarna vid den högtidliga avtäckningen var klädda i tidsenliga kläder. Alexander Slottes stämningsfulla "Slumrande toner" harmonierade väl med tilldragelsen och sjöngs till ackompanjering av trumpet och gitarr.

PUBLIKEN GICK därefter över till kaffebjudning i Socklot UF lokal, där programmet fortsatte i fullsatt sal. Åbo akademis kansler Ulrika Wolf-Knuts festtal handlade om olika slag av minnesmärken, samt deras betydelse för oss. Minnesmärken och minnesstenar kan relatera till antingen vackra eller sorgliga minnen. Festen avslutades med modersmålets sång.

Från arbetsgruppens sida är vi mycket glada över det stora intresset minnesmärket har väckt, inte bara lokalt, utan i hela Svenskfinland. Minnesmärkets adress är Rijfs vägen 1.

LARS SMEDS, NYKARLEBY

Visste ni att den finlandssvenska menuetten är en del av vårt immateriella kulturarv? I Kyrkslätt tar både menuett och folkmusik plats i gudstjänsten. – Vi måste också få tjäna Gud med våra kroppar, säger kyrkoherde Aino-Karin Lovén.

TEXT OCH FOTO: **SOPIA TORVALDS**

De flyger virvlande förbi i kyrkans mittgång, och glada leenden spricker ut i åskådarnas ansikten.

Det är Annette och Lasse Westerholm som testar dansstegen inför den folkdansmessa som ordnas i Kyrksläpps kyrka nästa veckas söndag. Det var egentligen folkdansaren Siv Wikström som kom med idén: man ordnar ju så många olika mässor, varför inte en som kretsar kring folkdans och folkmusik?

– Siv kom med idén och jag sa att jag ska fundera lite på saken, säger Per Olof Munck, folkdansspelman och ledare för Kyrksläpps spelmän.

Det blir verkligen folkmusik för hela slanten i Kyrkslätt: predikan blir en betraktelse där Munck berättar om de sånger som sjungs och spelas under gudstjänsten. Förutom bekanta psalmer får gudstjänstbesökarna också sjunga pärlor som *Änglamark* och *Höstvisa*.

Ett unikt kulturarv

Och framför allt blir det dans i kyrkan. På programmet står menuett. Vi finlandssvenskar har egna menuetter som är upptagna på listan över det immateriella kulturarvet.

– Menuetterna är nedtecknade i början av 1900-talet, men de har dansats länge. Förr var menuetten bröllopsmarsch, och då dansade man i tre dagar, berättar Annette Westerholm, som är instruktör för folkdansarna i Kyrkslätt och dessutom riksinstruktör för Finlands svenska folkdansring.

Menuetten är en högtidlig dans som introducerades av franska solkungen Ludvig XIV på 1600-talet. Sedan spred sig dansen till Europas utkanter – till Finland! – och där levde den vidare.

– Det finns någon menuett från Danmark och någon från Sverige bevarad – men i Svenskfinland har den verkligen levt vidare som tradition. Varje socken har haft sin egen variant, de flesta från Österbotten, berättar Annette Westerholm.

– Helig dans är ju en ny genre som introducerats i kyrkan, så det är klart att det finns rum för folkdans också, säger kyrkoherde Aino-Karin Lovén.

– Det har att göra med att också kroppen måste få utrymme i kyrkan. När jag växte upp fick man inte göra korstecknet, det var "katolskt". Idag lär man ut korstecknet som den kortaste bönen: välsigna mina tankar, känslor och handlingar. Vi måste tjäna Gud med hela människan, kropp och själ, säger Lovén.

Lasse Westerholm påpekar att Kyrksläpps

Lasse Westerholm, Per Olof Munck, Annette Westerholm, Aino-Karin Lovén och Siv Wikström har planerat gudstjänsten tillsammans.

kyrka inte är främmande för kroppen och dess rörelser – under Porkalarentesen var den bland annat gymnastiksal.

Vädra din dräkt!

De folkdansare och spelmän som samlas till gudstjänst i Kyrkslätt för vidare en gammal tradition.

– Sånger som spelats av gamla spelmän i Kyrkslätt tecknades ner i början av 1900-talet. Då fanns fortfarande 21 spelmän i Kyrkslätt. Oftast uppträdde de en och en, ibland två och två, berättar Per Olof Munck.

Men när Porkala gick förlorat var de flesta av dem redan döda, och de som fanns kvar spreds ut på olika håll. Först på 1980-talet återupplivades spelmanstraditionen i Kyrkslätt.

– Nu har vi verkat i 35 år, säger Munck.

När det blir spelmansgudstjänst fylls kyrkan också av vackra färger – dansarna har ju sina folkdräkter, och alla som kommer till kyrkan som äger en folkdräkt eller ensen del av en folkdräkt uppmanas att klä sig i den. Församlingen har en folkdräktsentusiast i barnledaren Mikaela Ståhl-Kokkola. Hon kommer att be förbön tillsammans med sin dotter Elvira, som också är med och bär upp kollektan iklädd sin folkdräkt.

– Alla har ju inte samma dräkt – man har den man har. Jag kommer från Sjundeå så jag har min Sjundeådräkt, berättar Siv Wikström som är en av de folkdansare som medverkar på söndag.

Det blir minst tio par som ställer upp sig i kyrkan eftersom folkdansarna från Kyrkslätt råkar ha besök av sitt vänfolkdanslag från Sundbyberg utanför Stockholm.

»Kyrkan har många skikt, och det har också vi själva.«

Lasse och Annette Westerholm provdansar inför gudstjänsten den 27 oktober.

Folkd plats i

– Jag skulle så gärna se att alla som har ens en tillstymmelse till folkdräkt hemma tog den på sig när de kommer, hoppas Annette Westerholm.

– Dräkten måste ju vädras! säger Aino-Karin Lovén.

Och har man inte en dräkt har man kanske en schal eller ett gammalt smycke som man vill bära, som ett minne som berättar något om ens rötter.

– Kyrkan har många skikt, och det har ock-

ansen tar Kyrkslätt

så vi själva. Vi kommer också till kyrkan med våra minnen, säger Lovén.

Hennes förhoppning är att kyrkan i Kyrkslätt småningom ska kunna öppna dörrarna också vanliga vardagar under vinterhalvåret, liksom kyrkorna i Mellaneuropa.

– Biblioteken har lyckats med den förnyelse som behövs: förr var biblioteket ett ställe där man lånade böcker, idag är det ett vardagsrum. Här i Kyrkslätt byggs biblioteket som bäst om av samma arkitekter som planerat Ode i Hel-

singfors. Nog skulle det vara konstigt om kyrkan, som står där intill, hade stängda dörrar. Vi måste öppna oss och erbjuda ett möte med helighet och en plats för delaktighet, säger Lovén.

Högmässa med folkdansare och spelmän i S:t Mikael's kyrka i Kyrkslätt söndagen den 27 oktober klockan 12. Vädra din egen folkdräkt och kom med! I mässan medverkar Kyrkslätt's folkdansare, Skörde-Gillet från Sundbyberg, Kyrkslätt's spelmän och sånggruppen VisLa.

KOLUMN

**SOFIA
TORVALDS**

Till dem som försvann

JAG HAR TÄNKT på människor som kommit och gått i mitt liv. Jag har tänkt på de där personerna som någon gång – för femton år sedan, för fem år sedan, för ett år sedan – var livsviktiga för mig, och som sedan försvunnit.

För att det bara blev så. För att vi bytte jobb. För att någondera gick in i en relation som trängde undan den där vänskapen, eller den intimitet som just då fanns där. För att något i vårt "vi" gick sönder.

FÖR MIG är insikten att viktiga människor kommer och går i episoder ganska förskräckande. I själva verket är den fruktansvärd. Jag vill ju ha kvar alla människor jag samlat på, jag vill ha dem kvar. Jag hatar förändringar och förvandlingar, jag hatar tanken på att den som en gång var den person jag tänkte på dagligen idag är en person jag tänker på en gång per halvår. Jag minns att jag en gång för länge sedan skrev till någon som var livsviktig för mig då: "Jag vill att du ska finnas där lika outtröttligt som Gud." Det är knappast förvånande att han inte kunde leva upp till mina förväntningar. Idag har vi inte kontakt.

Ändå är inte heller jag beständig, ändå förvandlas också jag, ändå vänder också jag mig bort, ändå skriver inte heller jag ett mess.

*»Jag blev lyckligare för att
du fanns i mitt liv.«*

JAG HAR INSETT att jag måste vara tacksam för att det finns en del människor i min närhet som jag följt med genom alla deras förvandlingar. Det finns några sådana som jag känt som barn och som sett mig ha finnar, tandställning och tonårsångest, som sett mig bli mamma och skiljas och gifta mig igen och bli den jag är just nu.

Det finns sådana som jag har just nu och som jag hoppas kunna ha nära mig så länge att vi kan skuffa rullatorer tillsammans till vårt stambord på nåt kafé.

Men allra mest har jag fattat att jag måste hålla i dem som verkligen betyder något. Håller man inte i sina människor försvinner de, något tunnas ut, relationen töms på djup och en dag går den inte att upprätthålla: den har förlorat sin spänst, båda har vuxit åt olika håll och känner inte igen varandra mer, det finns inget viktigt att säga.

Det kräver arbete. Det kräver faktiskt lite aktivitet. Det är svårt för mig som är så lat.

Det här är till dig som jag förlorat för att jag var dum och slarvig: Jag minns dig! Du betydde så mycket för mig. Om vi träffades på gatan idag skulle vi kallprata och sedan gå vidare. Men jag blev mer mig själv för att du fanns i mitt liv, och jag lovar att aldrig glömma dig.

Sofia Torvalds är redaktör på Kyrkpressen.

RECENSION

FILM

MARIAS PARADIS

Regi: Zaida Bergroth

I rollerna: Pihla Viitala, Satu Tuuli Karhu, Saga Sarkola, Tommi Korpela m.fl.

Maria Åkerblom mest för effekten

Predikanten Maria Åkerbloms person och öde fortsätter att fascinera finländarna, och nu återberättas bitar av hennes liv i filmen *Marias paradiset*. Men det ska sägas redan från början att filmen inte gör anspråk på att vara verklighetstrogen – där hade den kunnat snubbla redan på det faktum att alla i filmen talar finska – och inte heller är någon biografi över Åkerblom. Filmens Maria får kraftig konkurrens om tittarnas uppmärksamhet av den unga Salome (Satu Tuuli Karhu), ett av Marias fosterbarn. Salome vårdar minnet av sin avlidna mor och fascinerar av Åkerblom och det liv hon lever – jazzmusiken, klänningarna och rävboan. Åkerblom i sin tur, i den här filmen porträtterad av Pihla Viita, växlar mellan ömsinnet och hastigt uppblossande aggressivitet.

Miljöerna i Marias paradiset för till en början tankarna till drömska inredningsmagasin. Här leker barn i ljusa sommarkläder på en stor gräsmatta, här skalas potatis i ett kök med vackert naturljus. I scenerna med Maria Åkerbloms sömnpredikningar är stämningen däremot mörkt överdådig.

Gruppen kring Åkerblom drar sig undan från det övriga samhället, men Salome utmanar reglerna och lär känna jämgamla Malin (Saga Sarkola) under ett besök i Helsingfors centrum. Även Malin är moderlös sedan hennes mamma försvann under inbördeskriget. Salomes relation med den ifrågasättande och gatsmarta Malin får stort utrymme i filmen och sätter ytterligare fokus på både Salomes frigörelse och tematiken kring barn som saknar förlorade mödrar, ett öde som Salome och Malin delar med många av husets yngre invånare – och även med Maria Åkerblom själv.

I och med att filmen i övrigt nästan uteslutande skildrar Maria Åkerblom ur Salomes perspektiv känns scenerna där Åkerblom sitter i sin fängelsecell eller rymmer från taget påklistrade. De är effektfulla, men tillför inget annat än en hastigt uppblossande dramatik kring Åkerbloms person. Filmens skulle ha mått bra av att bestämma sig – är det Maria Åkerbloms dramatiska liv den vill skildra, eller vill den berätta om hur det är att växa upp i en sekt och långsamt bli medveten om att man behöver ta sig ur sektens grepp? Kanske var tanken att vi skulle se Maria Åkerblom genom Salomes ögon, men i takt med att handlingen framskrider är det Salome själv som blir den intressantare huvudpersonen.

ERIKA RÖNNGÅRD

Salome (Satu Tuuli Karhu) fascinerar av Maria Åkerblom. FOTO: KOMEETTA / SAMI KUOKKANEN

Monika Fagerholm skriver om det som händer när välbärgade förortsfasader rämningar. FOTO: NIKLAS SANDSTRÖM

Ondskan under ytan

”Vad är ondska?” frågar Nathan – den vackra, begåvade – när ”gossarna” långt senare är samlade för terapisesession med kändispsykologen. Svaret på frågan får läsaren själv söka efter, om det finns.

Scenen i Monika Fagerholms roman är Villastan, till ytan en välbärgad förort. I en inredd källarvåning dunkaren bas olycksbådande, en vacker, mörkhårig pojke dansar till Prince. Men för det mesta befinner vi oss flera år senare, efter det som hände, efter att blad vänts och vatten runnit under broar. Fagerholm skriver om det man inte vill minnas och minnen man klamrar sig fast vid.

Texten är tät och rytmisk, den griper och drar i en, för att emellanåt lossa lite på greppet. Ganska lite händer här och nu; i flödande medvetandeströmmar avslöjas det som rör sig i personernas inre. Det är både realistiskt och absurt, och ett berättargrepp som tilltalar i den här berättelsen.

Redan på de första tio sidorna – när Gusten Grippe, 26-årig fastighetsmäklare, för en stund stannar till nere vid sjön på sin morgonjoggingtur – etableras de viktigaste personerna och händelsen, katastrofen som förstörde allt, gruppvåldtäkten i den där källarvåningen.

Berättelsen handlar också om Emmy och Saga-Lill, väninnorna som lämnar lands-

RECENSION

BOK

VEM DÖDADE BAMBI?

Författare: Monika Fagerholm

Förlag: Förlaget

orten och tar sikte på staden. Även om de två är huvudpersoner i sina berättelser är Gusten den som blir kvar i fokus, den som är med när allt händer – den som har svårast att släppa det som varit.

Det här är en bok för de där personerna som alltid läser sista sidan först. Vad som hänt, vem som är förövare och offer står klart från början. Det

»Jag är nästan beredd på något ännu råare, mer groteskt.«

som nystas upp är framförallt hur, varför och vad som hände sedan. Fast svaret på frågan varför förblir dunkelt – kanske för att det ofta är så med människor.

Det som utlovas är ett utforskande av vad som händer när ett förskräckligt brott begåtts och ett samhälle vill värja sig för sanningen, släta

över och vända blad. Hur ord skrivs om, historier vänds – ”unga män med livet framför sig”, ”alla gör vi våra misstag”.

Jag är nästan beredd på något ännu råare, mer groteskt. ”Vad är ondska?” Den är oftast utspädd i mänsklighet, mänsklig trasighet, kärlek som kallnar och den som inte gör det.

Många klipp, scener, detaljer som upprepas, men ändå finns en känsla av att de är de rätta detaljerna och inget egentligen är överflödigt. Alla de osammanhängande och sammanbundna tankarna, minnena, de små gesterna, de upprepade replikerna närmar sig personernas kärna.

Fraser – ofta engelska – som upprepas i olika sammanhang, i olika rytm, bryter bokstavligt upp texten och blir ibland som poesi. Mellan raderna berättar de något om de människor de hör ihop med: En romantisk historia att berätta om sitt ursprung eller den perfekta kärleksdrömmen, den som inte dör ens långt senare när förhållandet tagit slut.

EMELIE WIKBLAD

Samma elände, fast snyggt

Ett gäng arbetskompisar på en reklambyrå går på after work. Allt borde vara så fint i denna sköna nya värld av vegetarianer och feminister och upplysta människor, men under ytan verkar det vara samma gamla skit som vanligt: män som inte respekterar kvinnor och viljan att tjäna pengar på varor producerade under ljusskygga förhållanden.

Berättelsen inleds med scener från arbetsplatsen där chefen beter sig illa, arbetsutrymmena är en ergonomisk katastrof och kampanjen för att lansera den nya vegetariska och potatisbaserade korven porv verkar dömd att misslyckas. Därifrån tar man spårvagnen till baren, och småningom börjar tillvaron krackelera allt mer. Ingen vill lyfta blicken och erkänna de problem som kryper omkring dem.

Ulla Donners tecknarstil känns säkrare och bilderna

RECENSION

BOK
SKITEN

Författare: Ulla Donner
Förlag: Schildts & Söderströms

mera genomarbetade jämfört med debuten *Spleen* som kom för två år sedan. I *Skiten* lyfter hon blicken och tecknar ofta in sina personer i ett större sammanhang. Det här ger henne också utrymme att infoga en mängd samtidsmärkörer i främst bild men också i text, likaså att låta bild och text samspela och komplettera varandra.

Skiten tycks dra ner alla i samma elände. Det är sällan dramatiskt, snarare lite livstrött som personerna för-

håller sig till den situation där de flesta är inblandade. De enda som kan tänkas gå fria är de människor vi oftast väljer att inte se, de som i den här berättelsen har modet att välja något annat (alternativt känner att de inte har något att förlora på att ta klivet ut i det okända). Kanske vill Donner säga att det finns hopp för mänskligheten om vi klarar av att se bortom oss själva och slutar gömma oss bakom vackra omskrivningar.

ERIKA RÖNNGÅRD

»Ingen vill lyfta blicken och erkänna de problem som kryper omkring dem.«

När statistiken blir människor

Bryan Stevenson växte upp i en fattig familj i Södern i USA. Första gången han träffade en man som dömts till döden var han 23 år, studerade juridik vid Harvard och var praktikant vid en organisation som hjälpte dödsdömda fångar i delstaten Georgia.

Den här boken ger en inblick i dödsstraffet, dess historia, nutid, politik och ideologi. Och framförallt i den grymma verkligheten – hur det i praktiken går till när människor dödar människor för att lagen befaller dem. (Det kan hända att känsliga läsare vill hoppa över just de avsnitten.)

Den röda tråden är fallet med Walter McMillan, en skogsarbetande kvinnokarl som blir åtalad för mordet på en ung, vit kvinna – ett brott som han själv intygar att han inte kan ha begått.

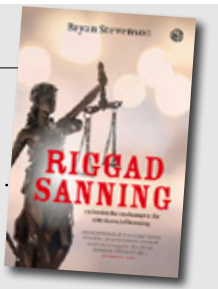
Men boken gräver ännu djupare än så i ett system som präglas av massfängslande, oproportionerliga straff och ojämlik behandling – i ett land där en av femton förväntas hamna i fängelse. Bland svarta män är siffran en av tre.

Stevenson skriver på samma gång sakligt och med gri-

RECENSION

BOK
RIGGAD SANNING – en berättelse om kampen för rättvisa och försoning

Författare: Bryan Stevenson
Förlag: Libris
Översättning: Daniel Braw

pande inlevelse om sin kamp för att hjälpa dem som är i desperat behov av rättvisa och om kampen för ett mer jämlikt och barmhärtigt rättssystem. För den som befinner sig långt bort från den här verkligheten är det lika delar fascinerande och skrämmande. Med fakta, siffror och verkliga människooöden beskriver han missförhållanden i det amerikanska fängelseväsendet: barn som döms som om de var vuxna, människor med funktionsnedsättningar som döms till livstid i fängelse.

Den juridiska jargongen får ingen framträdande plats, utan begrepp och tillvägagångssätt förklaras om och när det behövs. Ändå är det antagligen omöjligt att läsa den här boken utan att känna ilska och frustration: över system som känns envist och byråkratiskt obarm-

hertiga och orättvisa. Med beskrivningar av allt från välmående men felriktad lagstiftning till ren och oförtäckt rasism som drabbar människor får läsaren att leva sig in i en känsla av maktlöshet.

Är Stevensons berättelser vinklade? Naturligtvis. Han är en man med klara övertygelser om rätt och fel, och en advokat van att argumentera för sin och sina klienters sak. Han ger nyans och kontext, men det är svårt att hävda att han förskönar sina klienters historier när han skriver om de brott de begått.

Den här boken handlar om människor som arbetar med en tydlig agenda – men på ett djupare plan handlar den också om människors mänsklighet.

EMELIE WIKBLAD

RECENSION

BOK
STRÖMSÖBORNA

Författare: Rosanna Fellman
Förlag: Förlaget M 2019

Ordrikt och drastiskt flöde

I Rosanna Fellmans diktsviter möter vi Strömsöborna – en grupp karaktärer utan namn som berättar i jagform om liv som inte passar in i mallen. De lever i Strömsös marginal och deras liv är ofta för mycket av fel saker: för mycket alkohol, för mycket att göra, för mycket kroppsfett. Fellman drar ut det skamliga i ljuset, vrider och vänder på det genom att gå in i de olika personerna.

Strömsöborna är en djupdykning i allt det som vi inte förväntas posta på sociala medier eller diskutera på släktträffen: otrohet, familjevåld, främlingsfientlighet och överkonsumtion. Men diktjagen varken skäms eller förskönar. De öppnar munnen som gapet på bokens framsida och låter orden om sin verklighet flöda ut och ta plats. Dikterna rymmer ett trots och ett uppror mot det normala och välordnade. Lika ofta är de drastiskt och raljerande humoristiska. Jag kommer på mig både med att fnissa under läsningen och med att känna fnisset fastna i halsen. Många av personerna kunde ha beskrivits som sorgliga karaktärer eller sorgliga aspekter av ett liv, men den rollen är de flesta för kaxiga för att inordna sig i.

Ofta inleds en diktsvit förrädiskt avslappnat och humoristiskt, men Rosanna Fellman har förmågan att snabbt vända den vardagliga om än uppskrivade stämningen och få den att kantra över i något betydligt mera dramatiskt.

Fellmans bakgrund inom estradpoesi syns i många av diktsviterna, som är skrivna som ordrik prosalyrik. De är fulla av drastiska inslag och leker yvigt med språket och språkets ljud. Ibland verkar texten nästan ropa från sidorna i längtan efter att bli uppläst.

Läser man hela boken i ett svep kan det kännas som om man hamnat på en galen släktträff där den ena efter den andra ställer sig upp och spyr ur sig en ordrik flod om sitt liv. Fellman vidgar mina perspektiv, vänder på stenar – och jag betraktar med skräckblandad förtjusning det liv som myllrar under dem.

ERIKA RÖNNGÅRD

Rosanna Fellman vänder och vrider på det skamliga.

FOTO: NIKLAS SANDSTRÖM

I våras var hon biskopskandidat – nästa år blir hon församlingspräst. Lisa Enckell säger att hennes enda karriärmål alltid varit att vara på rätt plats vid rätt tidpunkt och göra sådant som känns meningsfullt.

Kyrkan måste förändras

Gud har humor, säger Lisa Enckell. I höst ställde hon upp i biskopsvalet i Borgå stift, nu har hon bland 45 sökande utvalts att sköta en ettårig församlingspastors-tjänst i den finska församlingen i Berghäll.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

– Att jag sökte tjänsten var en naturligt följd på biskopskampanjen. I kampanjen talade vi för arbete bland unga vuxna. Och när församlingen i Berghäll hade en jättebra annons där de efterlyste kreativitet och någon som ville jobba för unga vuxna så tänkte jag: jag söker. Det var 45 andra som sökte det jobbet – ett ettårigt församlingspastorsvikariat! Jag fick det.

Du jobbar just nu som finsk redaktör på Yle. Lämnar du ett jobb som du trivs med bakom dig?

– Jag skulle inte ha jobbat i tolv år med kulturintervjuer, aktualiteter, djupintervjuer och personporträtt om jag inte trivts med det. Men Gud kallade mig via de underbara kvinnor som bad mig ställa upp i biskopsvalet. Det här jobbet är en fortsättning på samma kall. Det för mig vidare. Jag provar också mina vingar: Kan jag vara i en sådan här roll?

Vad drömmer du om med det nya jobbet?

– Det är ett jobb där jag ska göra mig själv obehövlig. Jag ska inte binda något vid mig själv. Jag ska vara möjliggörare. Tillsammans med unga vuxna skapar vi strukturer för unga vuxnas arbete. Det är egentligen det vi präster borde vara: möjliggörare och tjänare, inte upprätthållare av hierarkiska strukturer. Jag ska också sköta förrättningar och gudstjänster. De har mässa tre gånger per dag i Berghäll.

Unga vuxna är kyrkans utmaning och framtid. Kyrkan behöver dem, men hur kan kyrkan vara ett hem också för dem?

– Jag tror att om vi vågar ta människors frågor på allvar och verkligen lyssna på dem är det möjligt. Vad är det som attraherar dem i kyrkan? Vad är viktigt? På vilket sätt är det viktigt?

Det är möjligt om vi kan berätta om hurdan gemenskap kyrkan och församlingen har på ett genuint och modernt sätt.

Handlar det om att i första hand bygga en gemenskap?

– På Berghälls församlings område i Helsingfors hör 46 procent till kyrkan. Majoriteten är under 40 år, på området bor många unga vuxna. Många distansarbetar och har inte arbetskamrater i närheten. Jag tänker på mig själv: Var hittar jag en gemenskap? Jag tror att olika typer av gemenskaper är sådant som kyrkan kan bidra med.

Tror du att det finns någon viss typ av andlighet, ett visst uttryck, som tilltalar unga vuxna?

– Det måste vi ta reda på. Det finns flera karismatiska församlingar i området, och de lockar speciellt unga vuxna med sina gudstjänster. Vad behövs? I församlingsrådet i Berghäll är tre fjärdedelar av medlemmarna unga vuxna. Det är det yngsta församlingsrådet i Helsingfors, kanske i hela Finland, och de är mina närmaste medarbetare. Tillsammans funderar vi på vad vi kan göra, och hur arbetet kan vara starkt lekmanstarkt.

Hur mycket kan man ge över till lekmän?

– Allt.

Kan man ge över mässan?

– Till största delen. Jag pratade nyss med en granne, en ung vuxen som är aktiv i en luthersk församling och som har rötter i Pingstkyrkan. Jag sa till honom: Nog behövs väl prästen till förrättningar? Och han sa: Nja. Ja konstaterade att vid vigseln är prästen också tjänsteman, det är en juridisk fråga. Men dop och begravningar? I och för sig har han rätt. Men om vi tänker på lutherska kyrkans traditioner så måste sakramenten förvaltas av en präst. Grannen jag pratade med sa också att Finland hör till de länder där vi har flest präster per capita. Vi har inte råd med de här strukturerna på lång sikt, vi måste göra en strukturförändring. Och vi måste skapa församlingar som haren hemkänsla. Teologerna finns till för att tjäna lekmännen med vissa uppdrag. Den struktur som vi har i kyrkan just nu är byggd på en god ekonomi och en rik kyrka.

Vad har du hittat i kyrkan, personligen, som varit viktigt för dig?

– En möjlighet till närvaro. En aning av evighet och hopp.

Firma K.Rusk

- Städning
- Byggstädning
- Fastighetsskötsel

046-5743685

rusk.kristoffer@gmail.com

NÄR 80 000
HUSHÅLL I
SVENSKFINLAND
MED EN ANNONS!

KP
KYRKPRESSEN

BOKNINGAR:
040-8316545

www.kyrkpressen.fi

Boka hos oss Inremissionshemmet i Larsmo

Bed & breakfast, läger, konferenser
Jul- och födelsedagsfester m.m

Öppen Bibelskola 18-27.10
www.inremissionshemmet.org

STIFTELSEN
BRUMMERSKA
HEMMET

MEDEL FÖR SVENSKSPRÅKIGA ÅLDERSRELATERADE PROJEKT

STIFTELSEN BRUMMERSKA
HEMMET LEDIGANSLÄR MEDEL
I ENLIGHET
MED SITT ÄNDAMÅL

ANSÖKNINGSTIDEN
BÖRJAR 1.10.2019
OCH SLUTAR 31.10.2019.

ANSÖKNINGSBLANKETT OCH
NÄRMARE ANVISNINGAR:

WWW.BRUMMERS.FI

Spana in vårt
kursutbud!

www.vora.fi/mi

VÖRÅ
KOMMUN

Begravningsbyrå & Blomstertjänst
JOUR 24 h
A.-G. Sandell
Tel. 458 5688
Hautaustoimisto & Kukkapaalvelu
Päivystys 24 h
Kyrkoesplanaden 13, 21600 PARGAS
Kirkkoesplanaadi 13, 21600 PARAINEN

○ Gravstenar,
blomlådor
○ Graveringar
○ Restaurering av
gamla gravstenar
Skutnäsgr. 5, Jakobstad
Tel. 06 723 0390 (24 h)
Vi betjänar kl. 10-17
mera info www.ejohansson.fi

Begravningsbyrå
E. Johansson

CELLULOSAISOLERING SOM LÖSULL OCH SKIVA

Vi är en bygg- och
renoveringsfirma från
Korsholm som utför
mångsidiga arbeten
åt både små och
stora kunder.

Läs mer: timbergs.fi

- lösull färdigblåst i alla konstruktioner
- skivisolerings 45, 70, 95, 120, 145, 170 mm
- tilläggsisolering av t.ex. gamla stockhus
- våtbläsning på in- och utsida

Ring 040 910 4166 eller skicka
e-post till dennis@timbergs.fi
för gratis besök och offert!

TIMBERG
BYGG & RENOVERING

Hultvägen 180, 65630 Karperö
Ring 040 910 4166 eller 050 525 6673
dennis@timbergs.fi, www.timbergs.fi

BYGG & RENOVERING - FRÅN GRUND TILL TAK

Vi är en bygg- och
renoveringsfirma från
Korsholm som utför
mångsidiga arbeten
åt både små och
stora kunder.

Läs mer: timbergs.fi

- grundarbeten, tak, murning och nybyggen
- köks- och badrumsrenoveringar
(VTT:s våtrumscertifikat)
- målning och tapetsering, kakelarbeten
- montering av inredningar
- VVS-arbeten
- cellulosaisolering som lösull och skiva
- även större projekt t.ex. industrihallar och radhus

TIMBERG
BYGG & RENOVERING

Hultvägen 180, 65630 Karperö
Ring 040 910 4166 eller 050 525 6673
dennis@timbergs.fi, www.timbergs.fi

Behöver Ni utrymme för festen, Kom så ordnar vi resten.

- * Lunchbuffé vardagar kl. 10.30-14
- * Pizza-meny vardagar från kl 15 fram till en timme innan stängning
- * 60 sittplatser i restaurangen och 36 på terrassen
- * Vi erbjuder också Ala cartemeny och privatbeställning vid behov.
Ring, så ordnas det!

Boka julfesten i god tid!

Södra Terjärvsvägen 10, Terjärv
045-804 7898,
www.restaurang-marinas.fi

Itt gott hos oss!
Lunch må-fr 11-14
Fredagskvällar kl. 17-21

**Boka julfesten i
god tid!**

Catering & beställningar

ONEIL'S KITCHEN

Simhallsvägen 4, Närpes
tel. 06-224 1933, Lotten 040-960 5028
www.oneils.fi | info@oneils.fi

Evangelikala kristna i USA hör till regeringen Trumps väljarbas, andra kristna kämpar mot konsekvenserna av Trumps politik. Mångfalden är stor, men det offentliga samtalet upplevs som mycket polariserat. Vi har besökt ett par progressiva församlingar på ostkusten. TEXT OCH FOTO: **MATTIAS LUNDBLAD**

Religionens andra ansikte

Det amerikanska samhället är förhållande mellan religion och politik komplext och tätt. Kvinnor i Alabamas afroamerikanska kristna församlingar spelade en stor roll när demokraten Doug Jones segrade över den mycket kontroversiella men förhandstippade republikanen Roy Moore i valet till senaten. Medborgarrättsrörelsen och svart befrielseologi influerade varandra på 60-talet. 80-talets "Moral Majority"-rörelse drog kristenhet och politik åt höger. Idag är förknippas kristendom starkt med konservatism, med aborträtten som en stor symbolfråga. Men bredden är stor. Jessica James, pastorsstudent i New London, Connecticut, tror att mycket handlar om vem som syns och hörs.

– Vi ska inte ge de mest högljudda ensamrätt på ord som rör religion. Många med liberal tro är mer försynta. Men jag tror att det här hål-

ler på att förändras. Vi är också djupt religiösa, med stort engagemang för rättvisa och mänskliga rättigheter, säger Jessica James.

Hon tillhör Unitarian Universalist-kyrkan, en konfessionslös församling med rum för flera olika religioner. Uppvuxen i en konservativ katolsk miljö på Montanas landsbygd lämnade hon som tonåring all organiserad religion, även om tron fanns kvar.

– Jag tänkte att all religion var som den jag växte upp med, så varför skulle jag vilja ha med den att göra? Jag var feminist, progressiv och liberal. Alla kyrkor var konservativa och anti-feministiska, berättar hon.

Under studietiden deltog Jessica James i en grupp där olika religioner möttes, och hon slogs av hur mycket de hade gemensamt. När familjen flyttade till New London kom de i kontakt med Unitarian Universalist-församlingen. Den

»Vi ska inte ge de mest högljudda ensamrätt på ord som rör religion.«

liknade grupperna från studieåren, och en gammal tanke kom tillbaka.

– Jag har haft ett kall hela livet. "Präst" har alltid kommit upp som ett möjligt yrke, men alla skrattade åt det eftersom jag var kvinna.

2015 påbörjade hon utbildningen till pastor. En stor del av utbildningen består av socialt arbete, och Jessica James hjälper regelbundet en man som sitter i fängelse att studera. Hon är nog med att inte låta den tillfälliga och ofrivilliga bostaden definiera personen.

Fokusera på det gemensamma

Kyrkan bildades 1961 ur två historiskt separata organisationer: Unitarians och Universalists. I den politiska världen har båda stått för en progressiv syn. Susan B. Anthony, en av de starkaste rösterna i kampen för kvinnlig rösträtt, tillhörde exempelvis Unitarian-kyrkan. Unit-

Nancy Moorehead lockades av församlingens sociala arbete.

Jessica James växte upp som katolik – nu ska hon blir pastor.

Cody Sanders tror på gemenskapens kraft.

rian Universalists har länge varit tongivande i kampen för HBTQ-rättigheter, miljörelsen, antirasism och feminism – frågor som förknippas med den politiska vänstern.

– Jag tror inte man kan vänta sig att vårt politiska liv kan skiljas från det religiösa. Hur vi agerar i världen är ett uttryck för vår innersta tro och värderingar, säger Jessica James, som ändå skulle vilja se lite mer politisk mångfald i sin kyrka.

– Jag tror alla skulle tjäna på att ha nära relationer med människor med en mångfald av politiska idéer, och fokusera på vad vi har gemensamt i stället för på det som skiljer oss åt. Om vi har en församling som starkt identifierar sig som demokrater kan det vara svårt att se sig som del av gemenskapen om man är konservativ. Det finns en stor komplexitet, och vi skulle tjäna på att prata om den, säger Jessica James.

Att landet är uppdelat i olika "bubblor" påpekas ofta, med kusterna och storstäderna som progressiva och det lantliga inlandet som konservativt. Femton mil nordost om New London, nära Harvarduniversitetet i Cambridge, ligger Old Cambridge Baptist Church. Ett kors utanför kyrkan hedrar minnet av människor som dött i masskjutningar. Korset står tillsammans med skyltar till stöd för transpersoner. Kyrkan är känd för sina tydligt progressiva ställningstaganden sedan ett halvsekel tillbaka, då studenter som skadades i protester mot Vietnamkriget vårdades i kyrkans provisoriska akutmottagning. Sedan 1983 tar man tydlig officiell

ställning för att inkludera människor, oavsett sexuell läggning och könsidentitet. Ungefär då gick Nancy Moorehead med i församlingen. Det sociala arbetet lockade henne.

– De gav fristad åt en kvinna från El Salvador som trakasserats och fängslats för sitt fackliga arbete. När hon kom till USA fick hon bo här i kapellet och använda dopbassängen för att duscha, berättar Nancy.

Traditionen att ge fristad fortsätter. En papperslös kvinna skyddas av församlingen, och medlemmarna gör henne sällskap i fyratimmarsskift dygnet runt.

– Vi trodde det var illa på 80-talet, men du vet hur hemskt det är nu, säger Nancy Moorehead och syftar på regeringens nolltoleranspolitik.

»Det kan gå bakåt«

Församlingens pastor Cody Sanders och två andra medlemmar har nyligen kört kvinnan i bil 400 mil till Arizona och tillbaka, för att hon ska kunna gå igenom sin asylprocess. Eftersom hon är papperslös kan hon inte flyga.

De enskilda baptistförsamlingarnas självbestämmanderätt har lett till en stor teologisk bredd. Tidigt delades kyrkan upp i flera grupperingar – en skiljelinje var inställningen till slaveriet. När man nu talar om president Trumps evangelikala väljarbas är det ofta Southern Baptists man syftar på. Fraktionen American Baptists, som Old Cambridge Baptist Church tillhör, är en femtedel så stor.

Cody Sanders växte upp i en Southern Baptist-församling i lantliga South Carolina. Med tiden blev det obekvämt.

»Många gjorde nya kopplingar mellan tro och politisk aktivism.«

– Jag visste att jag var homosexuell men hade inget språk för det. Jag hade ett kall att bli pastor, men visste inte hur de två sakerna skulle fungera tillsammans. Jag försökte lista ut det själv, tills jag började studera och fick några samtalspartners, berättar Sanders.

Han sökte sig till mer progressiva baptistförsamlingar där han kunde söka pastorsämbetet som öppet homosexuell i en samkönad relation. Svart befrielseologi, feministisk teologi och queerteologi har haft stort inflytande i hans liv. Till Cambridge kom han 2015. Medan andra kyrkor tappar medlemmar har församlingen vuxit kraftigt. En orsak är det politiska läget sedan förra presidentvalet.

– Det fick människor att förstå att progressiv utveckling inte är en garanti, att vi kan gå bakåt ganska dramatiskt. Jag tror många gjorde nya kopplingar mellan tro och politisk aktivism. Många kom hit månaderna efter valet för att de sökte en gemenskap där de kan arbeta med de saker som är viktiga för oss.

Inför det kommande presidentval ser han ett omfattande arbete i samarbete med olika gräsrotsrörelser som jobbar med migrations- och miljöfrågor.

– Jag hoppas att människor vill utveckla sina hjärtan, tankar och föreställningar för en värld de vill leva tillsammans i. Där tror jag att kyrkan har en viktig roll. Den sortens småskaligt gemenskapsarbete är vår specialitet, säger Cody Sanders.

COACHING FÖR DIG

- **Individuell coaching**
(Karriär, ledarskap, motivation, självförtroende, stress)
- **Par coaching**
(hitta glädje i vardagen, tid för och med varandra)
- **Grupp/team coaching**
(Kickoffs, projekt, utveckling, gemensamt mål)
- **Konflikter**
(lösa, förutse, förebygga konflikter)

PositiveSolutions.fi
info@positivesolutions.fi

Tom 050 381 4737
Christine 045 847 0443

COACHING FÖR DIG

- Internationellt kvalitetssäkrad utbildning (ICF)
- Diplomerings, certifiering, fortbildning
- Coachande ledarskap och förhållningssätt
- Personlig utveckling
- Skolcoach, hälsocoach, sportcoach med diplomerings

CoachCompanion.fi
info@coachcompanion.fi

Tom 050 381 4737
Christine 045 847 0443

MIN MISSION

- en kurs för dig som vill göra en insats

Nästa kurs hålls våren 2020 i Helsingfors.

Efter kursen kan du ansöka om volontäruppdrag utomlands.

Info och anmälningar:
www.finskamissionssallskapet.fi
Anmäl dig senast 13 januari.

KING TOURS

Rundresa till Det heliga landet för oss som går långsammare **20-27.4.2020 Pris från 1580€**

Egypten 8 dagar klassisk rundresa med kryssning avgång varje vecka. **Pris från 1590€**

Läs mera och boka: www.kingtours.se eller info@kingtours.fi

VIGDA

Tommy Svevar
Korsholm
&
Camilla Svevar
(Brunell)
Vasa

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Läkarfamilj önskar hyra
4-Sr+k. 5/2020-. Centrum-
Tölö-Mejlans-Munksnäs.
0401305555/Frantzen

Österbottenskt, rökfritt och
skötsamt par söker en
tvårumslägenhet i centrala
Helsingfors fr.o.m 1.11.
Maxhyra 1200€.
Tel: 040-5822337/Matilda

UTHYRES

Etta i Munkshöjden,
kokvrå, liten balkong. Hyra
550 €/mån + vatten.
Tel: 050-5710315

Uthyses lägenhet Drumsö
5:te vån. 83,5m2. Hiss.
1500€/mån.
Tel:044-5283918

Stiftelsen Lillesgården
erbjuder förmånliga pen-
sionärsbostäder (ettor) i
Nordsjö, ej serviceboen-
de. 0505903780 tis-to
9-12.

Garageplats uthyres i Tölö,
Eino Leinos gata 7.
Tel. 0405065643

ÖVRIGT

Bortskänkes tre stycken
illustrerade bibellexikon.
Finns i Pargas. Telefon
0400 923 008

Din marknadsannons lämnar
du enklast in via vårt webb-
verktyg som finns på
www.kyrkpressen.fi.

Ny krönike- samling av Sjödin!

TOMAS SJÖDIN
Lita på att det ljusnar

Vi kan möta tillvarons
mörker med hoppet
om att vi omges av goda
krafter, blickar och sam-
manhang, skriver Tomas
Sjödin.

Inb. 27,50, Libris förlag

Fontana Media

Datorer - Tillbehör - Service

TAWI

WWW.TAWI.FI

Öppet
må-fr 9-17
lö 10-13

info@tawi.fi 06-2241908

spred glädje
ge ett

Julpaket

Julpaketinsamlingen har börjat!

Hoppets stjärna

www.starofhope.fi
info@starofhope.fi

Hoppets stjärna rf
Tegelbruksvägen 7 A
64200 Hälkä

06-225 3698

LEDIG TJÄNST

Finska Missionssällskapetets enhet för
svensk service söker en vikarie för vår

koordinator
(8.1-24.10.2020, heltid)

Vill du arbeta med aktuella och angelägna teman som global
rättvisa, miljöfrågor, kyrkans internationella ansvar och mission?
Då har vi jobbet för dig!

För mer information

www.finskamissionssallskapet.fi/rekry eller
Marika Björkgren-Thylin, 020 7127 265,
marika.bjorkgren-thylin@finskamissionssallskapet.fi

Vi behöver din ansökan med meritförteckning senast 3.11.2019.

Ledig tjänst inom diakonisektorn

Tjänsten är ledig att sökas senast 7.11.2019
kl. 16.00. Behörighetskrav är diakonissa
eller diakon. Arbetspråket är svenska.

Närmare uppgifter om tjänsten ger kyrkoherde Anders Lindström
per tfn 0400-527 488 eller per e-post: anders.lindstrom@evl.fi
Kompletterande info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

KYRKAN I ESBO

Esbo svenska församling

**Vill du vara t.f. UNGDOMSARBETS-
LEDARE eller SÄSONGTEOLOG**

på Esbo svenska församlingens konfirmandläger år 2020?

Mer information och annonsen i sin helhet:

www.esboforsamlingar.fi/information-kansli/job
Ansökningar senast 25.10.2019 före kl. 12.00 till Esbo
kyrkliga samfällighet, Registraturen, PB 200, 02771 Esbo,
eller e-post kirjaamo.espo@evl.fi.

Vasa svenska församling lediganslår följande vikariat:

UNGDOMSARBETSLEDARE

för tiden 1.1-31.12.2020.

DIAKONIARBETARE

för tiden 1.1-31.5.2020 p.g.a. studieledighet. Det finns
möjlighet till förlängning under tiden 1.9-31.12.2020.

Samt en visstidstjänst som:

BARN- OCH FAMILJARBETARE

för tiden 1.1-31.12.2020.

Platsannonserna finns på webbsidan

www.vasasvenskaforsamling.fi/rekrytering

Ansökningarna inlämnas senast 4.11.2019 kl. 16.00.

VASA SVENSKA FÖRSAMLING⁺

Testamentet är ett vackert sätt att hjälpa

Redan en liten del av din egendom har stor
betydelse för de fattigaste människorna
i u-länder. Barn kan gå i skolan, de unga får
yrkesutbildning och kvinnor en möjlighet att
skaffa sig en utkomst.

Det är inte svårt att göra ett testamente.
Beställ en kostnadsfri informationsbroschyr:

020 787 1201

kundtjanst@kyrkansutlandshjalp.fi

kyrkansutlandshjalp.fi/testamente

KUH Kyrkans
Utlandshjälp

Solelpaket 3,3 kWp

3500 €

Solelpaket 5,5 kWp

5300 €

Sähköasennukset & Sähkötarvikemyymälä
Elinstallationer & Eltillbehörsbutik

KONTAKTOR

Myllärinkatu 26, 65100 Vaasa

06 3177 900 kontaktor@kontaktor.fi

Budget

Himlalliv i Matteus

När Matteus församling i tiden installerade teol.dr Per Wallendorff som kykoherde visade han färdriktningen för sina församlingsmedlemmar. Vid invigningsfesten uttalade han mottot "Alla i Matteus till höger om Kristus på domens dag".

Nu, mera än ett halvsekel senare, vinglar färdriktningen beroende på vem som vinner budgetstriden. Församlingsrådet vill skära ner i det populära ungdomsarbetet medan kykoherden och en minoritet i rådet vill kapa den tydligaste plumpen i kalkylerna, dagklubben som i tysthet tynat bort till en exklusiv barnvaktstjänst för fyra barn, alla från familjer med hemmafruar.

I KP 3.10 läser vi om Kim Jokinen som skriver där han försvarar ungdomsarbetet. Kim är studerande vid Aalto universitet och aktiv bland äldre ungdom i församlingen. Brevet har ett växande antal undertecknare, 140, bland de unga i Matteus. Församlingsrådets viceordförande försvarar den majoritet som vann vid budgetbehandlingen. "Vi lyckades rädda alla tjänster", menar viceordförande Annica Söderström i sin nätkommentar.

Ungdomar i Helsingfors har en tendens att klumpa sig och dras till en och samma församling, men växlar mellan kyrkor från tid till annan. Sedan Wallendorffs tid påminner jag mig bland annat Olaus Petri församlingen med rikssvenska prästen Folke Palmgren. Sedan följde Norra svenska församlingen med kykoherde Sigtrygg Serenius som andlig och organi-

satorisk inspiratör.

Med högkyrkligt förtecknen bildades till och med en orden anknuten till Birgittarörelsen i Sverige, i avsikt att ge ramar för andligt liv. Visserligen fanns det en opposition men inte mer än att det gick att samarbeta, ibland med dubbla andakter på Lekholmen. Själv var jag Matteus ungdomsledare på Lekholmen och hörde till knorrarna. Men idag har jag insett värdet av Ordo crucis som svagt lever ännu idag, bland annat i teologin hos de präster som då var unga.

Nu är det Matteus som drar och som utgör en potentiell plantskola för morgondagens präster, diakoner, kantorer och aktiva lekmän. Inspiratörer för arbetet i Matteus är församlingens ungdomspräster och -ledare som målmedvetet följer upp en konfirmandpedagogik som tillämpar dagens sätt att stöda och kommunicera. Därmed inte sagt att det inte skulle finnas annat gott ungdomsarbete.

Utan att gå in på detaljerna i konstellationen dagis och ungdomsarbete i Matteus vågar jag säga att det inte går att rädda en tjänst åt en dagklubbledare som saknar arbete. Eftersom frågan har fått offentlighet kommer den nuvarande budgeten att underkännas av såväl revisionen som vid ett eventuellt besvär eller klagan till domkapitlet. Men det blir knappast nödvändigt.

"Alla i Matteus till höger om Kristus." Det är skäl för en var i kyrkan att begrunda den tanken vid planeringen av verksamhet på himlajorden.

»Ungdomar i Helsingfors har en tendens att dras till samma församling.«

Församlingarnas annonser i Hbl och KP ger oss skäl till självrannsakan. Hur många spaltmillimeter ger man åt gudstjänster och annan verksamhet med substans som rör kyrkans uppdrag, den kyrka Jesus grundade, och hur myck-

et utrymme får mera arbetsbetonade aktiviteter. Gudstjänsten blir lätt en doldis med bara "gudstjänst alla söndagar www.helsingforsforsamlingar".

MAJ-BRITT PALMGREN
Helsingfors

AV JOSEPH STEIN TEXT AV SHELDON HARNICK MUSIK AV JERRY BOCK

SPELMAN PÅ TAKET

EN MUSIKAL OM KÄRLEK OCH TRADITIONER.

REGI: MARKUS VIRTÄ

TEXTAD FÖRESTÄLLNING
EKSTITETTY SUOMEKSI
SUBTITLED IN ENGLISH

"Tack för en strålände uppsättning!
Rekommenderas för alla!" - Publiken

"Vi har sett över 60 uppsättningar i Norden.
Det här var absolut en av de bästa!" - Publiken

"Tack för en fantastisk föreställning som
vi kommer att bära med oss länge!" - Publiken

WASA TEATER
LOKALA UPPLÄVELSER I VÄRLDSKLASS
1919 - 2019 100

WASA TEATERS BILJETTAKASSA SANDÖGATAN 7 | 063209330 | ÖPPEN MÅNLÖR 12-14 & 15-18
BILJETTER OCKSÅ FRÅN NETTICKET.FI | WWW.WASATEATER.FI

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Redaktionen i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmstgatan 21 A, 68600
Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktionschef
(ansvarig redaktör)
Nicklas Storbjörk
tfn 040 831 6545

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Emelie Wikblad
tfn 040 831 6836

Redaktör
Christa Mickelsson
040 831 6545

Redaktör
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Redaktör
Erika Rönngård
tfn 040 831 6322

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Utgivare:
Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301
BIC: DABAFIHH
Paradbild: Johan Sandberg
Tryck: Botnia Print, Karleby

ANNONS

Annonsoinfo hittar du på:
www.kyrkpressen.fi
Annonssdeadline torsdag klockan 12 veckan före utgivning.
Annonsförsäljning:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Ludvig Andersson,
tfn 044 050 3020,
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528

PRENUMERATIONER

Därför får du Kyrkpressen
Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Adressuppgifterna används enbart för att skicka ut tidningen. Hanteringen av registret sker i enlighet med den europeiska dataskyddsförordningen (GDPR).
Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlems-hushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 60 € Utlandet 84 €
ISSN 0356-1275

Möt oss på bokmässan!

Helsingfors 24–27.10

FREDAG 25.10 KL. 16 BLÅBÄRSLANDET

Marthas kokbok – finlandssvensk matkultur i 90 år
Marthas kokbok är ett verkligt standardverk i många finlandssvenska hem. Hur kommer det sig att boken bibehållit sin position i 90 år? Finns det tips och råd vi kan ta till oss ännu i dag? Yrsa Lindqvist och Elisabeth Eriksson samtalar med Wivan Nygård-Fagerudd.

LÖRDAG 26.10 KL. 13.30 BLÅBÄRSLANDET

Så länge vi lever

Hur kan insikten att livet är kort hjälpa oss att göra kloka val och satsa på det som ger livet mening och glädje? Cancerläkare Peter Strang menar att vi har något viktigt att lära oss av dem som drabbats av svår sjukdom.

LÖRDAG 26.10 KL. 14.30 BLÅBÄRSLANDET

En dag ska jag dö – alla andra dagar lever jag

Går det att förbereda sig på döden medan man lever? Malin Kivelä, Peter Strang och Wivan Nygård-Fagerudd samtalar om döden som en del av livet.

LÖRDAG 26.10 KL. 16 BLÅBÄRSLANDET

Begränsade är vi allihopa

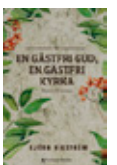
"Att vara människa är väl att vara begränsad?" Alaric Mård berättar om utmaningar, men också om möjligheter och äventyr som livet med en funktionsnedsättning fört med sig.

SÖNDAG 27.10 KL. 13.30 BLÅBÄRSLANDET

En gästfri Gud, en gästfri kyrka?

Björn Vikström undersöker kyrkans lära och liv ur gästfrihetens perspektiv, och formulerar en vision om en välkomnande kyrka i dagens mångkulturella och sekulariserade samhälle.

SÖNDAG 27.10 KL. 16 BLÅBÄRSLANDET

När världen inte längre är vanlig

Hur förbereder man sina barn på att mormor snart kommer att dö? Och vilka redskap har vi för att hantera sorgen när en älskad människa gått bort? Pamela Granskog i samtal med Katarina Gäddnäs.

HELSINGFORS BOKMÄSSA

Öppet:
tors–lör kl. 10–20
sön kl. 10–18

FONTANA MEDIAS
MONTER 7g101

www.fontanamedia.fi • tfn 040 831 5897 • info@fontanamedia.fi
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

Fontana Media

KURIREN GRATIS RESTEN AV 2019 när du beställer en helårsprenumeration

kuriren
KNUTPUNKT FÖR SVENSKFINLAND I 60 ÅR

VI LOTTAR UT ETT PRESENTKORT

Prenumerera och delta i utlottningen!

Nu har du möjlighet att vinna ett presentkort à 100 euro till någon av S-gruppens butiker. Sänd in kupongen senast 30.11.2019.

JA TACK!

- ☒ JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN
- ☐ för resten av 2019 och hela 2020 för 89 € (inom Norden).
 - ☐ Tre (5) provnummer för endast 26,50 €.
 - ☐ Ett halvt år för endast 46,50 €.

- ☒ JAG DELTAR I KURIENS UTLOTTNING AV PRESENTKORTET TILL NÅGON AV S-GRUPPENS BUTIKER.

SÄND KURIREN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL.

SÄND RÄKNINGEN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL.

☐ Nej tack, jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlottningen av presentkortet till någon av S-gruppens butiker. Jag returnerar beställnings- och utloppsblanketten försedd med frimärke. Var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv: Kuriren, PB 12, 65101 VASA.

Erbjudandet gäller till 30.11.2019

Kan sändas ofrankerat inom Norden Kuriren betalar portot

kuriren

PB 12
SVARFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA

KP 17.10.

Lindgren hade följt med sin fru till kyrkan och det var verkligen en händelse, eftersom han aldrig förr varit på en högmässa. Det var tur att fru Lindgren upptäckte det och viskade: –Har du gylfen öppen?
– Stå upp ... sitt ned! Lindgren blev så svettig att han tog en näsduk och torkade av pannan. Då han satte sig lade han näsduken i knät. Fru Lindgren upptäckte det och viskade: –Har du gylfen öppen?
– Nä, ska man ha det?